

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 115 січень – березень 1998

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ !

Перед нами Новий, 1998-ий, рік, який приносить нам деякі нові речі. Протягом останнього року Ваш журнал мав нову обкладинку, виготовлену сестр. Танею Михайловською. Нам було цікаво почути Вашу реакцію й деякі голоси (правда, не дуже багато!) прийшли до нас. Більшість привітало обгортку в новому оформленні, але були й такі, які воліли бачити давнішу ("стару") обкладинку. У висліді ми рішили змінювати обкладинку кожного року ротаційним способом, тобто чергуючи два варіанти "старої" обкладинки з новими. Пишу: "новими", хоча досі маємо тільки один новий проєкт. Проте надіюся бачити від Вас багато нових варіантів обкладинки й закликаю всіх, хто тільки вміє тримати олівець у руці, присилати рисунки на нову обкладинку.

З цим числом уводимо новий розділ: "З Гнізда Булавних", де міститимемо те все, що наш Провід Орлиного Круга бажає сказати всім новацьким виховникам у світі. Це повинно причинитися до тіснішого зв'язку нас усіх із Проводом О.К.

А тепер ще одна новинка: Головна Пластова Булава рішила увести в життя новий Новацький Закон, який від тепер обов'язуватиме в цілому Пласті. Його текст звучить:

1. Новак любить Бога й Україну.
2. Новак слухається батьків і виховників.
3. Новак робить добрі вчинки.
4. Новак додержується правил у грі.
5. Новак старається бути щораз ліпшим.

Хай новонароджене Боже Дитятко зішле Вам усім багато ласк та сили до праці для наших найменших, будучності України. ХРИСТОС РОДИВСЯ! СЛАВІТЕ!

Щиро вітаю Вас:

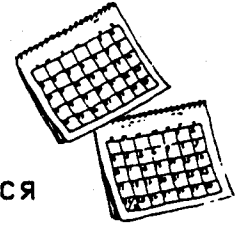
СКОБІ

Сиринь Орел Орел

З ГНІЗДА БУЛАВНИХ

Календар

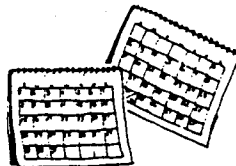

12 жовтня 1997 р. під час 13-их зборів КУПО відбулася Велика Рада Орлиного Круга в Іст ГанOVER, Н.Дж.

В Раді взяло участь 24 учасники з різних сторін світу. Присутні були новацькі діловоди або представники таких країв: Австралія, Аргентина, ЗСА, Канада, Польща, Словаччина, Україна. Представники Великобританії та Німеччини були на інших нарадах.

Подаємо деякі події та рішення з Великої Ради.

- * відмічено 50-ліття існування Орлиного Круга й зложено привіт його засновникові Старому Орлові Теодосієві Самотулці.*
 - * роздано учасникам звіт Комісії новацьких проб і вмілостей, в якому представлено найновіший варіант проекту новацьких проб і матеріали до новацьких вмілостей, які допоможуть охочим співпрацювати з комісією. (Дані появляться в цьому й наступних числах ВОР.)*
 - * до провуду Орлиного Круга ще раз вибрано на провідника С.О. Таню Онищук, на заступника С.О. Олесья Сливинського, на писаря С.О. Христю Базилевич.*
 - * рішено схвалити доповнення до правильника Орлиного Круга - новий правильник Новацьких вишколів, який появиться в наступному числі ВОР.*
- **На цьому К.У.П.О. обрано на голову Головної Пластової Булави усім відому бувшу провідницю Орлиного Круга С.О. Людмилу Дармограй. Ми раді її осягненнями й бажаємо їй багато успіхів. **

З ГНІЗДА БУЛАВНИХ

Для Вашої інформації

Комісія новацьких проб і вмілостей при ГПБ

НАМ ПОТРІБНО ВАШОЇ ДОПОМОГИ!!!!

Готуємо нові вмілості для новацтва. Намічено понад сто тем на нові новацькі вмілості. Але нам потрібно Вашої допомоги, щоб писати цікаві вимоги до цих нових вмілостей.

*"ДО КОГО ВИ ЗВЕРТАЄТЕСЯ?" - Якщо Ви були або є новацьким виховником, якщо Ви є пластуном, якщо Ви є зацікавлені нашим проєктом, то **МИ ВАС ПРОСИМО ДО СПІВПРАЦІ!**

*"АЛЕ В МЕНЕ НЕМА ЧАСУ!" - Ваша допомога може тривати всього одну годину, або десять, це залежатиме від Вашого зацікавлення і охоти.

ПОМОЖІТЬ ПЛАСТОВІЙ РОДИНІ!

*"НУ, ХАЙ ІНШІ ПОМОЖУТЬ." - Нам потрібно біля сто людей, з різними зацікавленнями, з різних країв, щоб вимоги нових вмілостей представляли різні точки зору і підходи.

ТОМУ НАМ ПОТРІБНА ВАША ДОПОМОГА!!!

*"ДОБРЕ! Я ГОЛОШУСЯ - ЩО МЕНІ РОБИТИ?"

1. Виповніть долучену анкету.
2. Зазначіть тему або теми, що Вас цікавлять (одну, дві або десять!).
3. Вишліть на подану адресу, або пішліть нам телефаксом.

*"А ЩО ДАЛІ???"

Ми Вам вишлемо специфічні матеріали і пояснення до опрацювання Ваших вибраних вмілостей. Не забувайте, що не треба приготувати цілої вмілості - тільки треба подавати Ваші думки щодо можливих вимог.

Просимо переслати нам Ваші думки до кінця січня, 1998р.

Щиро дякуємо Вам за Вашу співпрацю!

СКОБ! ГОТУЙСЬ!

пл. сен. Таня Онищук
Головна Булавна УПН-ок
Провідник Орлиного Круга

пл. сен. Олесь Сливинський
Головний Булавний УПН-ів
Заст. пров. Орлиного Круга

Посилайте анкети на зворотну адресу:

пл. сен. Олесь Сливинський
Пластова Станиця - Торонто
2199 Bloor Street West
Toronto, Ontario CANADA M6S 1N2

Або через телефакс до пл. сен. Тані Онищук на число - 416-234-9789.

АНКЕТА ЗГОЛОШЕННЯ

Просимо зазначити вмілості до яких хочете писати вимоги:

	Вмілість:	Опис:	✓	Завваги:
1	Дослідник погоди	Пори року, погода, прогнозування	☐	
2	Природа в місті	Міське оточення	☐	
3	Приятель рослин, дерев	Життя в лісі, рослини, квіти, дерева	☐	
4	Приятель звірів	Життя звірів, зоологія	☐	
5	Приятель птахів	Життя птахів	☐	
6	Приятель комах	Життя комах	☐	
7	Рибалка	Життя риби, риболовство	☐	
8	Еколог	Тварини і рослини в небезпеці	☐	
9	Природознавець	Пізнати світ природи	☐	
10	Дослідник екосистем	Природа в таборі	☐	
11	Дослідник планети	Наука про землю	☐	
12	Провідник	Орієнтація в місті	☐	
13	Подорожний, Мандрівник	Прогульки в місті і в природі	☐	
14	Хатня господарка	Порядок, відповідальність в домі	☐	
15	Таборовик, Мурашка	Таборування, чистота в таборі	☐	
16	Майстер на всі руки	Зручність, направа коло хати	☐	
17	Картограф	Орієнтація в терені	☐	
18	Бистрозмисл	Розвивати змісли	☐	
19	Харчування	Пожива в їжі	☐	
20	Кухар	Готовити харч в місті, на прогульці	☐	
21	Пекар	Навчитись пекти	☐	
22	Доглядач дітей	Піклуватись дітьми	☐	
23	Спеціаліст безпеки	В хаті, на таборі, на вулиці, пожежа	☐	
24	Санітар	Перша допомога	☐	
25	Чаруй-нитка	Шиття, плетення, ткацтво	☐	
26	Референт комунікації	Комунікація, пошта	☐	
27	Підприємець	Про різні аспекти бізнесу	☐	
28	Господарство	Тварини, рослини, поле на господарці	☐	
29	Городник	Садити, пильнувати город	☐	
30	Любитель хатніх звірят	Відповідальна опіка	☐	
31	Спортсмен, Змагун	Спорт самому і в дружинах	☐	
32	Атлет, Олімпієць	Фізична вправність, легка атлетика	☐	
33	Пливак	Плавання, безпека у воді	☐	
34	Роверист	Безпечна їзда ровером	☐	
35	Ковзар	Їзда на льоді, на роликках	☐	
36	Граї-жучок	Любитель гор, правила в грі	☐	
37	Руховик	Руханка, здоров'я	☐	
38	Морозенко	Гри й забави в снігу	☐	
39	Лещетар		☐	
40	Колекціонер	Збирання цікавих матеріалів	☐	
41	Фотограф		☐	
42	Гоббі	Розвивати особисте гоббі	☐	
43	Журналіст	Інтерв'ю, репортажі, хроніки	☐	
44	Золоте перо	Творче писання	☐	
45	Кінорежисер	Кіно- та відео-фільми	☐	
46	Художник	Зацікавлення мистецтвом	☐	
47	Танцюрист	Різні танці	☐	
48	Актор, Сміхун	Гра на сцені, забавляти товариство	☐	
49	Музикант	Музика і інструменти	☐	
50	Любитель настільних гор	Настільні гри, шахи і т.д.	☐	
51	Фліятелист	Збирання марок	☐	
52	Любитель казок, Читач	Розвиток мови, читання	☐	
53	Розгадайко, Мовознавець	Знання української мови	☐	
54	Розповідач, Декляматор	Казки, вірші	☐	
55	Давнеслава, Любитель минулого	Життя людей в давніх часах	☐	
56	Сторож рідного вогнища	Українська культура	☐	
57	Амбасадор, Громадянин України	Події і держава в Україні	☐	

58	Мандрівник по Україні, Феограф	Туристика в Україні, населення	☐
59	Верховинець	Життя, звичаї верховинців	☐
60	Надприродні сили	Українські вірування	☐
61	Мітолог	Про українську мітологію	☐
62	Етнограф	Звичаї українського народу	☐
63	Народний мистець	Кераміка, ткацтво, різьба, і т.д.	☐
64	Писанкар	Писанки і їх символіка	☐
65	Народний танцюрист	Укр. народні танці	☐
66	Вишивкар	Про укр. вишивки	☐
67	Народний одяг	Про укр. народний одяг	☐
68	Співак	Українські пісні	☐
69	Астроном, Зореплавець	Соняшна система, космічні кораблі	☐
70	Забавкар	Майструвати забавки	☐
71	Археолог, Динозаври	Робота археологів, про динозаврів	☐
72	Автомеханік	Пізнати авта і мотори	☐
73	Машиніст	Зацікавлення поїздами	☐
74	Мореплавець	Про мореплавство, кораблі	☐
75	Літун/Авіатор	Про авіацію, летунство	☐
76	Комп'ютер	Знання про комп'ютер	☐
77	Дослідник	Дослідження в лабораторії	☐
78	Електротехнік	Збудувати щось механізоване	☐
79	Архітект/Будівничий	Про архітектуру, будову	☐
80	Перекладач	Вживати другу або третю мову	☐
81	Законовзнавець	Зрозуміти чому маємо закони	☐
82	Історик	Спадщина родини або околиці	☐
83	Добродушок	Робити добре діло	☐
84	Доброволець	Про добровільну працю в громаді	☐
85	Пластовий побратим	Життя пластунів і скавтів в світі	☐
86	Громадянин світу	Пізнати інші народи і культури	☐
87	Грамадський діяч	Про українські організації	☐
88	Вітварний дружинник	Служити при престолі в церкві	☐

Ім'я і прізвище:

Ім'я і прізвище латинкою:

Повна адреса:

Телефон:

Факс:

Електронічна пошта (E-mail):

1. Чи Ти є пластуном? так _____ ні _____

2. Чи Ти є новацьким виховником? тепер _____, в минулому _____, ні _____

3. Яку функцію сповняєш тепер в Пласті? _____

Подай ще одну (або більше) особу до котрої можемо звернутись за поміччю:

Ім'я і прізвище:

Ім'я і прізвище латинкою:

Повна адреса:

Телефон:

Факс:

Чи ця особа є пластуном? так _____ ні _____

Чи ця особа є новацьким виховником? тепер _____ в минулому _____ ні _____

ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ

РАДА ОРЛИНОГО ВОГНЮ 128-ТА (ВПОРЯДНИКІВ 103) "У ЦАРСТВІ КОРАЛІВ"

1. НАЗВА: 128-ма Рада Орлиного Вогню (Впорядників 103)
"У ЦАРСТВІ КОРАЛІВ"
2. МІСЦЕ і ЧАС: Вовча Тропа, 27 липня - 7 серпня 1997
3. ОРГАНІЗАЦІЯ: Крайова Пластова Старшина, реф. вишколу УПН - Петро Ковч

4. ПРОВІД:

Комендант
Бунчужний
Писар

С.О. Людмила Дармограй
ст. пл. Марко Скуб'як
ст. пл. Кая Баранецька

Інструктори:

С. О. Надя Кулинич
С.О. Славко Пришляк
ст. пл. Аня Палажій
ст. пл. Маркіян Гаврилюк

ст. пл. Діяна Юрчук
ст. пл. Таня Мандзій
ст. пл. Любко Раковський

5. УЧАСНИКИ:

Ларися Бабій
Христя Баранецька
Тамара Гарасевич
Таня Гарасевич
Тамара Геймур
Ліля Голинська
Андрій Демидович
Адріян Джейкенс
Александра Дурбак
Катруся Дурбак
Марко Дурбак
Орися Зобнів
Микола Єфремов-Кендал
Адя Косович
Христіян Кошіль
Ксеня Коциловська
Данило Ковальський
Ляриса Красій
Алекса Крижанівська
Данило Круп *
Катря Кузьмович

Христина Ліщинецька
Дам'ян Матусяк
Андрій Микита
Алекса Мілянич
Христя Оприско
Адріян Оришкевич
Адріян Пиріг
Роман Подпірка
Анета Поливка
Оксана Половчак
Тамара Полянська
Ксеня Рибак
Меляся Ричок
Галя Салабай
Олесь Стецьк
Петро Стецюк
Маріянна Третяк
Таля Храплива
Меляся Чебіняк
Надя Чорнодольська
Роман Шаповал

* Не перейшов вишколу

Разом - 42

6. ПОРЯДОК ДНЯ:

7:00	Вставання, прорух, миття, порядкування
8:00	Молитва, підняття прапору, наказ
8:30	Снідання
9:15	Гутірка
10:00	Зайняття, гутірка
12:30	Обід
1:30	Купіль, пообідня перерва
3:00	Гутірка, зайняття
7:00	Вечеря
8:00	Гутірка
9:00	Вогник, вечірнє зайняття
10:30	Молитва, підготовлення до сну
11:00	Нічна тиша

7. ПРОГРАМА:

<u>Теми:</u>	<u>Години:</u>
Ідейні основи Пласту	1
Історія УПН	1/2
Виховання і роля виховника	1
Система виховання новацтва	4 1/4
Фізичний і психічний розвиток дитини	1
Елементи новацьких зайнять:	
Гра та її значення	10
Розповідь	2 1/2
Пісня, спів	8 3/4
Майстрування, рисування	6 1/2
Самодіяльна гра	3 3/4
Новацький танок	1 1/2
Види новацьких зайнять:	
Сходини роя	8 3/4
Збірка гнізда	1/2
Прогулянка	5 3/4
Новацький змаг	4 1/4
Новацький вогник	11 3/4
Історичні ігри	3/4
Правильник УПН	1 1/2
Маскарада	2 1/2
Ляльковий театр	3
Новацькі проби	3/4
Новацькі вмілості	3/4
Новацький табір	1
Чар новакування	1/2
Церемоніяли	3/4
Плянуння	2 3/4
Книговедення	1
Новацтво в природі	1
Безпека	3/4
Покривджені діти	3/4
Різниця і схожості в праці з УПН і УПЮ	1
Новацька домівка, майдан	1/2

Виховні матеріали	3/4
Хроніка	1
Орлиний Круг	1/2
Показовий день табору	12 3/4
Зайняття роями	2 1/4
Розмови	3
Разом	<hr/> 111 1/4

8. ТОЧКУВАННЯ:

1-ше місце	Християн Кошіль
2-ге місце	Ларися Бабій
3-тє місце	Адріян Пиріг

9. ВІДЗНАЧЕННЯ:

Третє старшо-пластунське відзначення одержали слідуючі члени проводу і булави за їх взірцеву пластову поставу і виконання провідних та інструкторських обов'язків:

Марко Скуб'як	Кая Баранецька
Аня Палажій	Діяна Юрчук
Таня Мандзій	Любко Раковський

10. ПОДЯКИ:

Складаю сердечну подяку С.О. Наді Кулинич, С.О. Славкові Пришлякові і С.О. Маркіянові Гаврилюкові за їх віддану працю під час Ради Орлиного Вогню. Дякуємо Крайовій Пластовій Старшині за організацію і підтримку, особливо Зенонові Голубцеві, Петрові Ковчеві, і Нілі Павлюк. Подрузі Зені Брожині вдячні за її теплі слова під час відвідин на вишколі. Співпраця з вишколом УПЮ, під проводом Марти Кузьмович, була успішною. Складаю щирю подяку пл. сен. Юрієві Гукові, адміністрації оселі *Вовча Тропа* та всім працівникам за їхню дбайливу опіку над нами, особливо пл. сен. д-р. Марті Кушнір за медичну опіку і теплоту.

11. ЗАВВАГИ:

Булава відзначилася своїм позитивним наставленням і охотою до праці. Вони всі перебували *постійно* на вишколі і це було дуже важливим чинником успіху, бо можна було кожному роєві призначити опікуна. Булавні добре порозумівалися з учасниками та виявили своє вміння бути *виховниками*. Потрібно підсилити кадру провідників Рад Орлиного Вогню.

Рівень учасників був добрий. Завдання виконували успішно. Обмежувало їх слабе знання розговірної української мови.

Пропоную, щоби Крайова Пластова Старшина плянувала переводити Раду Орлиного Вогню на початку літа, бо цей вишкіл є вимагаючий. Учасники, які відбули два табори перед вишколом, вже були змучені. Конечно потрібно притримуватись вікового обмеження.

Готуйсы

С.О. Людмила Дармограй
комендант

табору "Княжа Рать"
УПН Стрийської Станиці.

1. Табір "Княжа Рать" проходив з 16.06.97р. по 29.06.97р.
в с.Межироди Сколівського району на базі відпочинку
"Вогник" організації "Львівгаз".

2. Комендант табору - с.о. Іван Нагірний.

Бунчужний - бр. Андрій Скраль.

Писар - сестр.Зеня Ханас.

Лікарі -сестр.Наталя Орихівська,

- сестр.Анжела Щекун.

Інтендант - сестр.Оксана ШмІлик.

Інструкторська - сестр.Ліда Пилипчук, сестр.Люба Каліцун,

ланка сестр.Галя Левків, сестр.Оксана Мацигін,

бр.Святослав Татарин.

Активно допомагали - бр.Василь Татарин, бр.Микола Ханас.

Були запрошені до - сестр.Наталя Савка, сестр.Олеся Фур,

Інструкторської сестр.Уляна Туряноька,

ланки сестр.Надя Осипенко.

На таборі були - Комарна Надія, Романюк Мар'яна.

кухарі

Учасники табору:

новаків - 25

з них - прихильників - 4

новаків - 3

Жовтодзьоб. - 5

Юних Орлят - 12

Орлят - 1.

новачок - 21

з них - прихиль. - 4

новачок - 2

жовтодзь. - 3

Юне Орля - 12

Орля - 0

Разом - 46 осіб.

Харчовий стан:

новаків -25
 новачок -21
 провід - 6
 Інструкторська ланка - II
 кухарі з дітьми -4

Разом - 67 осіб.

3. Програма табору.

Всі учасники табору пройшли Ігровий Історичний комплекс "ОТРОК", щоб досконало вивчити княжу добу.

Під цю тему були підготовлені і рамові ВМІЛОСТІ:

"Бистрозмисл" - пройшли 7 новачок,
 "Соловейко" - 3 новачки,
 "Приятель комах" - II новачок,
 "Рибалка" - 5 новаків,
 "Змагун" - 10 новаків,
 "Лісовик" - 10 новаків.

Ланкових сходин ми не проводили, бо це було б перенасичення рамового порядку дня.

Тому в вільний час було проведено:

- 6 год. змаги /мандрівничий, куховарський, спортивний/,
- 2 год. Теренову гру,
- 4 год. таборових майструвань /талісмани і прикраси для кімнати/,
- 4 год. прогулька до з/д тунелю,
- 3 год. Ігри, забави,
- 4 год. олімпіада,
- 4 год. футбол, волейбол,
- 2 год. катехитичні бесіди,
- 12 год. спів.

На таборі була придумана казка про змія, який прилетів до нашого табору і з ним боролися і чарівник, і лицар, і гномики.

За цю казкою було проведено:

три вогники, імпрезуказок, княжу забаву, конкурс "Супермен",
 театралізоване дійство жертвоприношення змію, битва із змієм,
 мандрівка до Перуна, ^{показ} шоу мод і зачісок, ^{показ} шоу Ігор.

На таборі крім офіційного точкування були введені таборові гроші, які дали колосальний ефект. В кінці табору був організований таборовий магазин і за ті гроші новачки купляли різні солодощі, жуйки, надувні кульки, наклейки, пиріжки, писанки і гумки до волосся.

Були проведені змаги на здавання вмілостей і вогник по закінченню Ігрового Історичного комплексу "ОТРОК".

Висновок.

Табір пройшов успішно. Програма повністю проведена. Трохи завадив дощ, тому не були проведені заплановані теренові ігри. Програма табору була запозичена з новацького табору Торонтонської станиці "Страхи чарівної землі", коли я відвідував цей табір у 1995 році. Ігровий Історичний комплекс проходив для всіх таборовиків: окремо для новачків і окремо для новачок.

Щира подяка внакчам гуртка "Лісові мавки" за допомогу у переведенні програми табору.

Завваги.

Постійна проблема з відзначками вмілостей і Ігрових Історичних комплексів. Бракує літератури по Ігрових Історичних комплексах.

ГОТУЙСЯ!

Handwritten signature and initials.

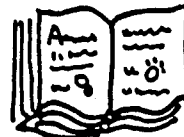
с.о. Іван Нагірний.

сестр. Зеня Ханас.

Ігровий Історичний комплекс - 20 год.

Ройові сходини по вмілостях - 20 год.

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?

Михайло Ломацький,
Ілюстрації Галини Мазепи

КАРПАТСЬКА ЛЕГЕНДА

(*"Веселка"*, січень, 1964 р.)

Давно це було — в наших високих, чудових, чарівних Карпатах. Білою скатерттю вкрила зима гори й ліси, ялиці інеем посріблила, звірів у нетрі загна. ..

Тоді—то вузенькою гірською доріжкою подорожні крізь сніжну завію пробивались, кудись поспішали. Молода жінка на ослику, в неї на руках дитинка—синок. Щільно його в хустки завиває, до серця пригортає, пильно дбає, щоб біднятко не замерзло.

Ослика веде за поводи дідок старенький. У снігу бреде, важко дише, підбився, знемігся, а все—таки вперед іде, поспішає. Треба добре обдивлятися, щоб з дороги не збитися та й не заблудити.

Вечір уже недалеко. Старенький поводитор журитьсЯ: де знайти нічліг для матері молоденької і дитинки маленької. За себе він не дбає.

А мороз щораз більше потискає, вітер курить снігом, світу не видати, ні людини, ні хаги. Та надія на Господню поміч мандрівників зогріває. Той, хто й малесеньким черв'ячком піклується і про кожну комашинку дбає, нікого й нічого не забуває. Не дасть і їм пропасти, загинути.

Повіяв вітер снігом в обличчя дідка. Але ж у тому вітрі не лише сніг, а й дим! Так, так, старенький почув димок... А де дим, там і ватра, а де ватра, там і люди.

І так воно було. Крізь сніговію побачив поводитор праворуч від доріжки хату. З хати виходив дим.

Ще не порівнялися подорожні з хатою, а вже вибігає з неї газда, заступає їм дорогу, низенько вклоняється, просить не минати, до хати повернути, ogrітисЯ, чим Бог дав, підкріпитисЯ й переночувати. Бере поводи в руки й веде ослика на своє подвір'я. Матір з дитинкою із сідла здимає і своїй газдині на порозі передає, щоб їх у хату завела. Сам заводить ослика у стаєнку і дає йому запашиного сіна.

У хаті газдиня гостей на застелених ліжничками лавицях посадила, хлопчика на постелі поклала, теплим молоком напоїла. До дитинки припадає, солодкими словечками промовляє. А потім метнулася сюди—туди, кулешку зварила, на дерев'яний кружок перевернула, масла до неї натопила, бриндзи додала й на стіл поставила.

— ГостітьсЯ, добрі людоньки! Що Бог дав, харчуйте, Божими дарами не гордуйте! Чим хата багата, тим рада!

Щирими словами газдики до гостеньків промовляють, пташками до них співають, до ніг їм припадають, бож знають: гість у дім — Бог у дім! А гостеньків не треба—то й дуже припрошувати: зголодніли в дорозі, на вітрі холодному. Похарчували, подякували, помолилися.

Газдиня уклала матінку з дитинкою на постелі, вкрила й обулила, щоб у ноги не змерзли. Старенького опікуна матері й дитинки поклав газда спати біля печі, щоб розігрів старі кости. До печі поклав дров, щоб ватра всю ніч горіла, гостеньків гріла.

Поснули гості, у твердий сон запали. Ватра в печі горить—палає, а надворі тисне мороз, шумить ліс, сніговія вис, не вщухає...

Рано-ранесенько, як тільки півень запіяв, газдиня прокинулась. До ватри дров доклала, на пальцях ступала, щоб гостеньків не побудити. Нехай сплять, відпочивають...

Перший пробудився маленький хлопчина, ручками замахав, усмішкою газдиню привітав. Вона його знову молоком напоїла. А там і гості повставали, повмивались, Господеві помолились, поклін віддали, до снідання за стіл посадили.

За сніданням газдам дякують, у дальшу дорогу збираються.

Та газди руками замахали та й головами похитали.

— А де ж би ми вас, гостенькі любі, на сніг, на мороз із хати пустили! Що б на це люди сказали? Нелюдами нас назвали б! Ні, ні, не покидайте нас, залишайтесь у нашій хаті! Промине зима, весняні води заграють, буки в лісі розвіються, пташки заспівають — тоді вже, як захочете, в дальшу путь мандруйте.

І не пустили газди гостей із своєї хати — мусіли вони тут зимувати.

Рознеслась чутка по горах: у Юрсюків гості-подорожні обзимувались — дідок старенький, молода жіночка й синочок її маленький. Маленький, та напрочуд розуменький, мов янголик гарненький. Все вам уже знає, все розуміє, лише говорити ще не вміє.

З усіх сторін до Юрсюків люди заходять, гостям усякі дари приносять, хлопчика маленького подивляють, чуда про нього розповідають. А його матінку молоду так щиро полюбили, що якби могли, то ніколи б від себе не відпустили...

Та зима минула, в гори весна прибула, потоками заграла, пташками заспівала. Подорожні з любими газдами прощаються.

Людей видимо-невидимо на прощання зішлося, щоб востаннє на дивних подорожніх поглянути та в пам'яті їх образ зберегти. Дивом дивувалися, чудом чудувалися: над головами подорожніх віночки сонячних променів побачили.

Ослика залишив газда для себе на пам'ятку, а подорожніх на двох карих коників посадив.

Мішув рік. Газдиня Юрсючка привела на світ синка. Батьки Йосифом його назвали.

Самі забагатіли, своєму багатству рахуби не знали. Ба, забагатіло й село.

Минули літа. Як Йосиф підріс, нову гражду велику ген далі від дороги на груннику збудував. А на місці, де була хата, що колись дивних подорожніх гостила, збудував церкву — з тисового дерева, прекрасну, воличаву. Коли ж церква була готова, зішлися люди її посвятити. Прибуло багато священників, а між ними, старий, сивий монах аж із далеких країв.

Дали йому ключі, щоб відчинив нову церкву. Відчинив двері, а тоді всі, хто там був, ахнули й на коліна впали.

Сто великих із ярового воску свічок самі засвітилися. Їх блиск осліпив людей. Коли ж їм в очах прояснилось, побачили на стіні образ: молоду жінку з дитиною на ослі та поводатаря старого на засніженій дорозі, а перед ними Юрсюків, схилених у поклоні. Під образом ясніли золоті слова: "Гість у дім — Бог у дім." А на другій стіні був образ: подорожні від Юрсюків від'їждять, над їх головами золоті обручки сяють. Під образом золоті букви: "Подорожнього в дім прийняти, нагого приодіти, голодного накормити..."

Щойно тепер почули люди від старого чужостороннього монаха, кого то гостили в себе Юрсюки: Матір Божу Марію, її Сина Ісуса і старого опікуна Йосифа.

Посвячення тієї церкви відбулося на саме Різдво Христове — давно, дуже давно, ніхто цього вже не пам'ятає. Але церква стоїть ще й тепер, а на ній блищать золоті слова: "І врата Адові не переможуть її".

Мирослав ПЕТРІВ

Ілюстрації Л. ГУЦАЛЮКА

Н О В О Р І Ч Н И Й С О Н

Івась скоренько розв'язав рахункові задачі. Не довго й думав над ними, не перевіряв вислідів. Чи так, чи не так — аби була задача. Треба ж виспатися, щоб ранком піти до дядька засівати з Новим Роком, щастя-долі побажати.

Заснув Івась, і сниться йому, будімото він уже йде до дядька. Сніг блищить під ногами, а на небі моргають холодні зірки. Раптом хтось крикнув:

— Стій!

Івась оглянувся. За ним біг поліцист.

— Куди?

Івась злякався:

— Я... я йду до дядька... Я не злодій...

— Не злодій? — засміявся хитро поліцист. — А де ділося 1250 доларів? Га?

— Яких 1250 доларів? Я нічого не знаю.

— Бідненький! Нічого не знає! Будь ласка зі мною до суду. Там ти скажеш усю правду.

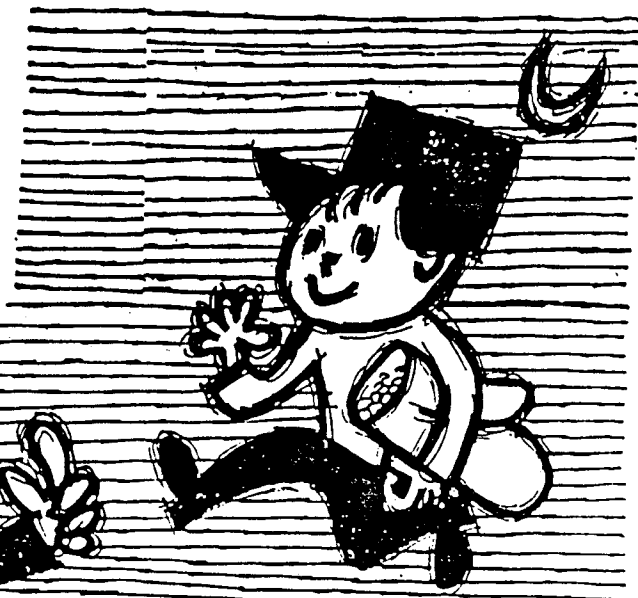
— Алеж, пане, я маю йти до дядька засівати з Новим Роком, щастя-долі побажати.

Поліцист звернув на Івася пістоля й закричав:

— Вперед!

Що ж було робити Івасеві? Пішов.

Прийшли вони до суду. Тут за столом

сидить суворий суддя. Перед ним стоїть якась висока пані. Суддя питає діловито:

— Ви хто, пані?

— Я Арифметика.

— А, будь ласка! Сідайте, пані Арифметико! Яке у вас діло? На кого подасте скаргу?

Арифметика мовчки простягнула судді Івася рахунковий зошит. Суддя наклав окуляри і став читати:

— „У касі було 3 875 доларів. Видано 965 доларів. Залишилося 1 660 доларів”.

Суддя почав писати у своїм записнику, щось пошептав, врешті спитався:

— А де ж ділося 1 250 доларів?

— Саме з цим я до вас і прийшла. Де ж ділося 1 250 доларів? — спитала пані Арифметика.

Суддя глянув на Івася з-під окулярів і грізно запитав:

— Де гроші? Кажі!

— Я не знаю. Я думав: так чи не так, аби була зроблена задача!

— Що це він плете мені якісь теревені! До в'язниці!

Поліцист тільки на те й чекав. Зареготався й ухопив Івася за комір.

— Іди, братіку, до Іванової хати! Там собі пригадаєш, де ділися гроші.

Раптом з грюкотом відчинилися двері. До кімнати вбіг закривавлений, розхристаний чоловік. Він аж підскакував з люті і кричав:

— Згинуло 1 153 людей!

Пані Аритметика жажнулася й упустила з рук шкіряну торбинку. В ній болісно дзвкнули всі цифри.

— Що сталося? — спитав суддя.

— Ах! Читайте далі рахункові задачі! Там написано й про нашу справу. Я не всмілю говорити, я млію! Води!

Поки сторож рятував хворого, суддя читав:

— У будинку було 22 помешкання. В кожному помешканні жило по сім осіб.

Тут очунявся незнайомий і закричав:

— Рятуйте, пане судде! Будь ласка, пані Аритметико! 22 рази по 7 буде 154. Так чи ні? А погляньте но в зошит, скільки людей у будинку вмістив оцей недотепа!

Тут незнайомий безцеремонно показав скривленим пальцем на Івася.

Суддя прочитав: 2 307.

— Ах! — зойкнула пані Аритметика і знов упустила з рук торбинку з цифрами.

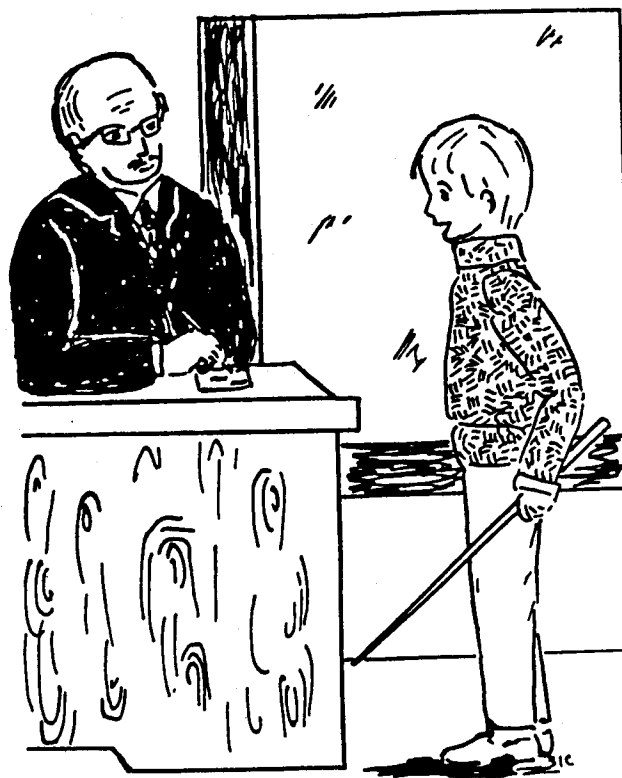
Незнайомий чоловік закричав:

— Бачите! Вмістив у будинку 2 307 людей. Будинок був старий. Не видержав тягару — завалився. Ай-ай! Лише я один урятувався і прибіг повідомити вас про це.

Івась став навколішки й почав просити:

— Я не знав... Я думав... Чи так, чи не так, аби була зроблена задача.

— Що ти мені верзеш! — гнівно промовив суддя.

Раптом сталося диво. Вода залляла судову залу, суддю, незнайомого чоловіка, суворого поліциста, навіть поважну пані Аритметику. Тільки Івась урятувався, якимось чином опинився він на вершці тополі. Навколо хвилювало безмежне море. Ніде не видно було ні острівця, ні живої істо-

ти. Моторошно стало Івасеві, і він почав плакати. В ту мить приплив до нього якийсь мурин, блиснув очима і сказав:

— Я думав, що тільки я один урятувався, та бачу, що ти тут здоров сидиш.

— Що сталося? — спитав Івась. — Звідки такий потоп?

Мурин почав розказувати:

— Десь на землі живе собі хлопець Івась. Він мав таку домашню задачу: обчислити, скільки квадратних миль займають океани. Чи то легка задача, чи трудна — не знаю. І той недотепа якось так обчислив, що на суходіл уже не стало місця. Океан скористав з нагоди і виступив з берегів.

Тут мурин глянув проникливо на хлопця і спитався:

— Ти чого так зблід?

— Я... нічого... нічого...

— А може ти той Івась? — люто заревів мурин, блиснув страшними очима й кинувся на хлопця.

— То не я! То не я! — верещав Івась.

Не знаю, що було б далі сталося, та, на щастя, Івась прокинувся. Вже почало на світ благословитися. Він засвітив лампу і переробив уважно всі три рахункові задачі. Потім набрав у татову рукавицю пшениці і побіг до дядька, щоб, за давнім звичаєм, засівати, з Новим Роком щастя-долі побажати.

ТИСЯЧОНІЖКА І ЧЕРВ'ЯК

Розповідала якось трясогузка, чому тисячоніжка не вийшла заміж за черв'яка, а черв'як не одружився з тисячоніжкою.

Ось як це було.

Давним-давно, під одним старим каменем жила красуня тисячоніжка. Вона була відомою на всю провінцію чепурухою і невтомно милувалася своїми маленькими і красивими ніжками. А оскільки ніжок у неї було багато, то, почавши ними милуватися вдосвіта, вона закінчувала це робити лише увечері наступного дня.

А недалеко від тисячоніжки жив черв'як. Це був дуже трудолюбивий черв'як. Цілими днями він копирсався в землі, прокладав довгі тунелі, незвичайні підземні ходи і був дуже задоволений собою.

Від постійного повзання під землею тіло черв'яка було дивовижно блискучим, довгим і спритним.

Одного разу після дощу черв'як виліз із своєї підземної хати на поверхню, побачив тисячоніжку і одразу ж покохав її. А тисячоніжка побачила черв'яка і теж покохала його.

У той же день черв'як знайшов сваху — це була стара ящірка — і направив її до батьків тисячоніжки. Ящірка так розхвалювала красу і розум черв'яка, його довгий тулуб, його

용기

багатоверхове підземне житло, що тисячоніжка зразу ж дала згоду вийти за черв'яка заміж.

Як тільки про це довідались інші черв'яки, вони стали звиватися, зігхати і охати.

— Це жахливо!— вигукували одні.— Подумайте тільки: у його нареченої тисяча ніг! Нещасний черв'як ніколи не зможе розплатитися з шевцем!

Інші казали:

— Наречена — чепурушка! Вона буде вимагати собі п'ятсот пар черевиків буденних, п'ятсот святкових, а також п'ятсот пар червоних саф'янових чобітків!

А подруги тисячоніжки теж були невдоволені:

— Що вона знайшла в цьому черв'яку? Адже у нього немає жодної пари ніг. Це якась потвора!— говорили одні.

— Подумати тільки,— підхоплювали другі,— скільки днів треба витратити, щоб викроїти, зшити і крохмалити одяг на таку довгу незграбну фігуру!

Треті жахалися:

— Бідна тисячоніжка! Вона ніколи не буде мати спокою. Їй доведеться з ранку до вечора прати білизну, колотити вальками і крохмалити костюм чоловіка. Адже черв'як живе під землею і так брудниться, що йому доведеться міняти одяг десять разів на день.

Коли тисячоніжка почула пересуди своїх подружок, вона дуже розхвилювалась. І коли на радіощах наречений влаштував під землею новий поверх для своєї майбутньої дружини, тисячоніжка розмірковувала про свої майбутні обов'язки.

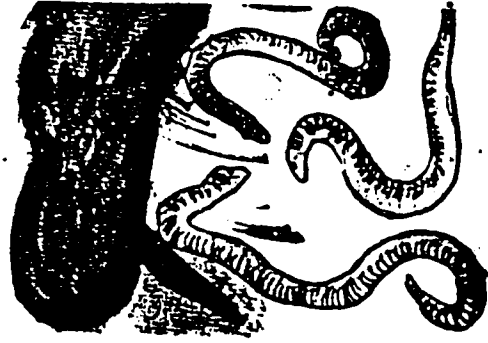
Вона думала про довгий одяг, що їй доведеться шити для свого чоловіка, про те, що цей одяг доведеться весь час прати і крохмалити, що їй завжди доведеться турбуватися про те, щоб у домі був затишок, чистота і свіжість повітря.

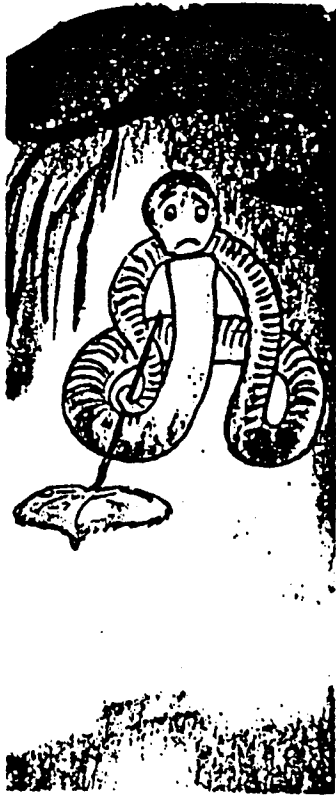
Лежачи під каменем, тисячоніжка думала про це вдень і вночі і, нарешті, так розхвилювалась, що вирішила не виходити за черв'яка заміж.

А черв'як в цей час згадав, що казали йому знайомі. Згадав і розсердився: «Справді, де я візьму стільки грошей, щоб узутти тисячоніжку?»

Коли черв'як підраховував, скільки треба грошей для того, щоб зшити п'ятсот пар простих сандалів, від хвилювання він навіть стиснувся. А коли уявив, скільки йому доведеться заплатити за червоні саф'янові чобітки, то майже втратив рівновагу.

— Це неможливо!— закричав черв'як.— Де вона буде зберігати таку кількість взуття? А який тупіт стоятиме в домі, коли тисячоніжка буде ходити в черевиках на дерев'яній підозві! Від такого гуркоту можна

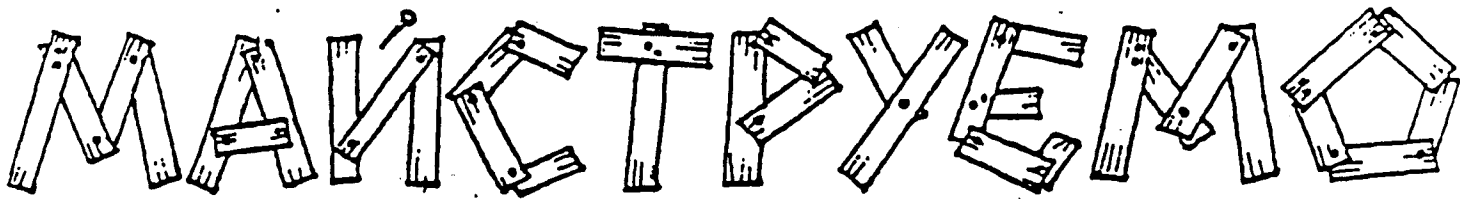
Бідний черв'як бачив себе вже пограбованим, нещасним і замученим. Забившись в свою найвіддаленішу підземну кімнату, черв'як взяв туш і пензлик і написав своїй нареченій листа, в якому він відмовлявся від одруження.

Тоді ж, коли тисячоніжка отримала листа від черв'яка, черв'як одержав такого ж листа від тисячоніжки. Весілля не відбулося, і черв'як назавжди залишився холостяком, а тисячоніжка до смерті жила самотньо під старим каменем. І не знав дурний черв'як, що тисячоніжка не носить ніяких черевиків, а ходить босоніж, а лінива тисячоніжка і не підозрювала, що черв'як завжди носить один і той же одяг, який ніколи не брудниться.

От що буває, коли слухаєш чужі теревені і віриш чужим і до того ж дурним розмовам.

‘Корейські Народні Казки’

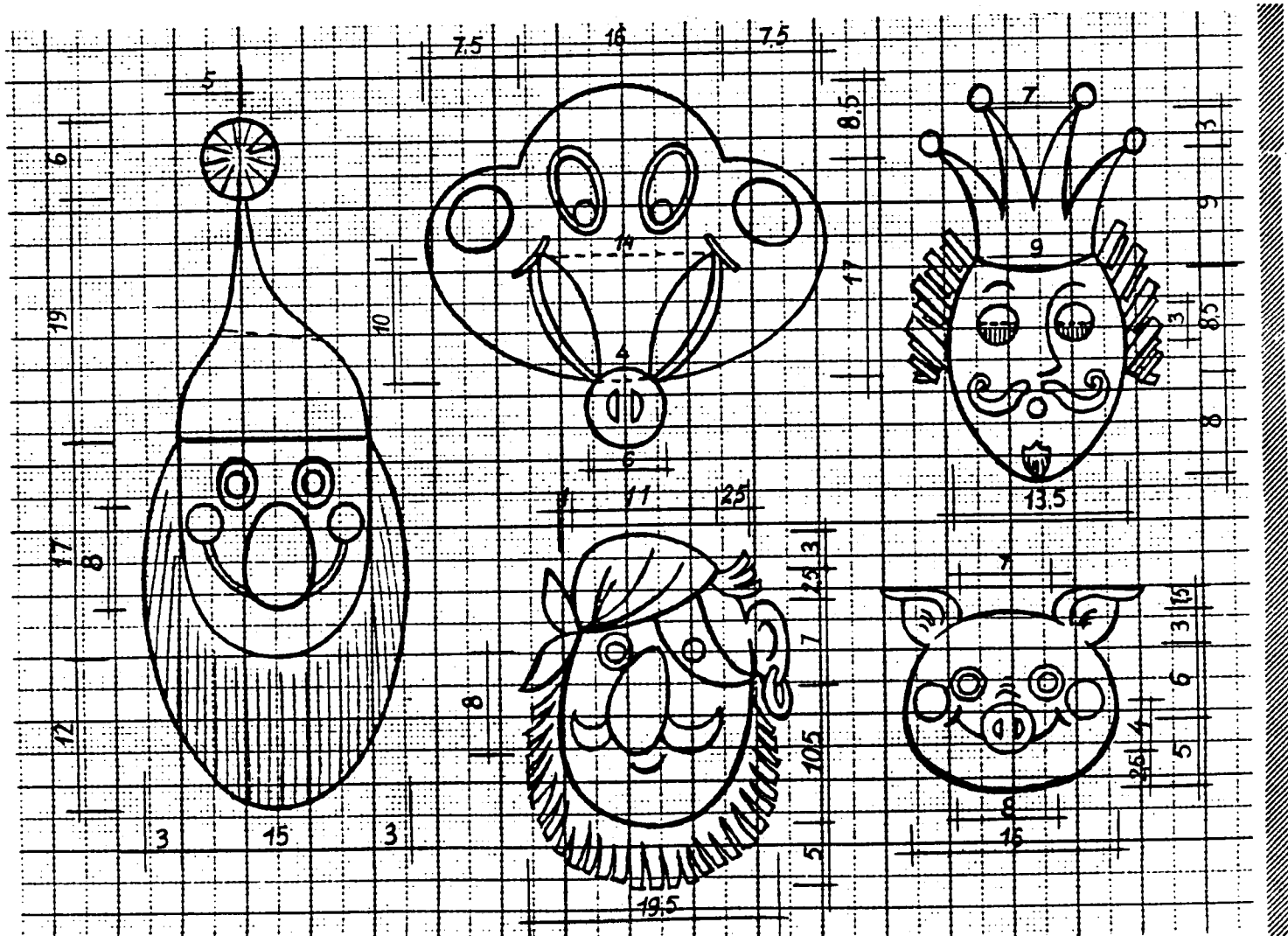

МАСКИ

Гном, марсіянин, пірат, свинка - такі маски ви можете зробити на коляду - вертеп. По рисунках, що дані в масштабі 1:5 (1 см - 5 см насправді), не тяжко вирізати маски з міцного паперу, а потім розмалювати фарбами, а ще краще - з кольорового паперу зробити аплікацію. На тонку білу тканину наклейте відповідним клеєм деталі маски. Виріжте отвори для очей діаметром 16-20 мм на віддалі 58-60 мм один від одного. Пришійте до масок гумки.

Гном. Лице рожеве, борода порізана на торочки, біла; шапочка - кольорова з обох боків, бо її кінець має плавно згинатися до переду. Все інше кольору - на ваш смак.

Марсіанин. Маска блідозелена, щоки і рильце - яскраво рожеві, обведення очей фіолетове як і рот. Ніс і рот вирізуємо. Ніс у місці пунктиру (-----) згинається вгору де широкий ніс і вниз - де вузький. Рильце приклеюємо таким чином, щоб його верхня частина вище пунктиру залишилась не приклеєною.

Король. Лице рожеве, вуса і борода чорні, чорним намальовані очі і ніс. Віи вирізуємо так, щоб по лінії пунктиру (-----) їх можна було загнути вгору. Корона золота чи різнокольорова. З вузьких полосок білого паперу робимо локони волосся (довжина 27-30 см). Їх треба накрутити на олівець - ніби завити і потім приклеїти до маски з лівого боку.

Пірат. Жовте чи світлобронзове (піскове) лице, борода руда чи чорна, одне око закрите чорною пов'язкою. Голуба хустка з якої виглядає трохи волосся. Ніс фіолетовий, кульчик золотий (жовтий).

Свинка. Найкраще - плюшевий папір. Щоки, рот і рильце - яскраво червоні. Контур очей, вуха і складки носа обведені чорним.

Художник Т. Єлецька
(Подала сестр. Мар'яна Кручок)

Свинка

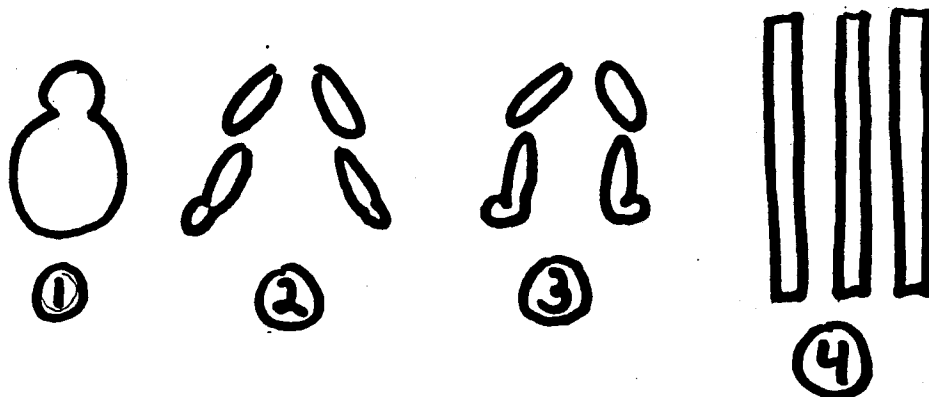

Маріонетка

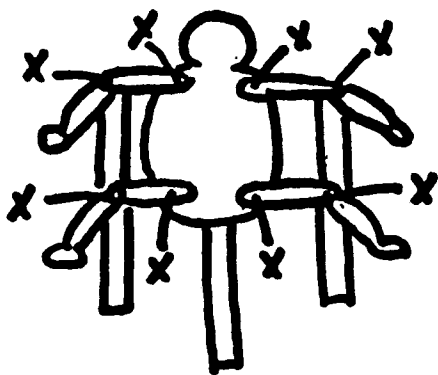
матеріал: твердий папір, 8 спиначів, фарба, клей

із твердого паперу витяти:

1. тіло із головою
2. дві частини на ліву руку і дві на праву
3. дві частини на ліву ногу і дві на праву
4. три довгі прості куски

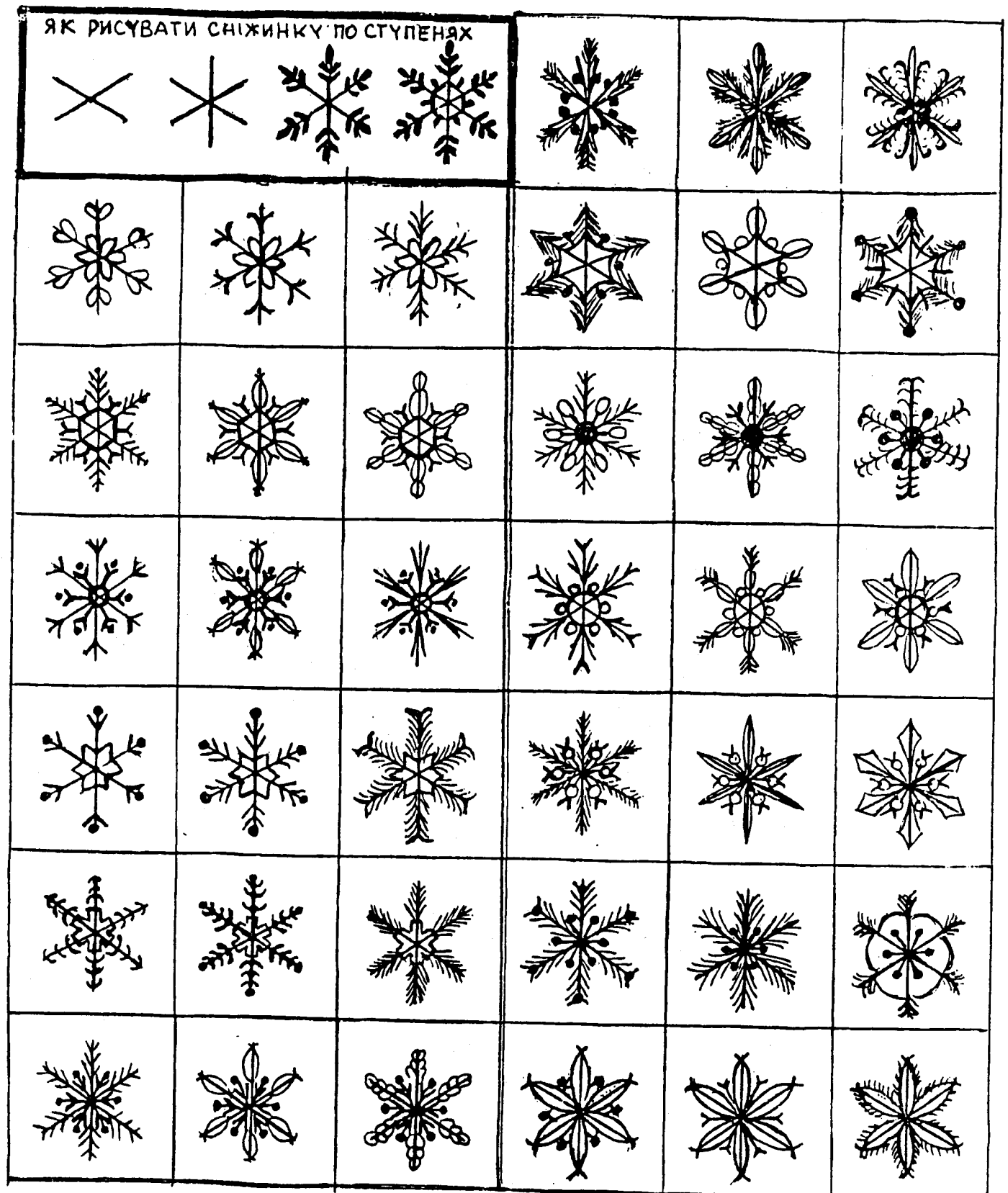
спиначами причіпити руки і ноги до тіла (назначено x на рисунку)
приклеїти один довгий кусок паперу до тіла а
другі два причіпити до руки і ноги при лікті та коліні
розмалювати ляльку фарбою.

Сестр. Тамара Ганкевич

СНІЖИНКИ ПРИРОДНІ ТА УЯВНІ

Діти Співають

НОВОРІЧНА ЩЕДРІВКА

Живо Ф. КОЛЕССА

В ГА-ЛИЦ-КІЙ ЗЕМ - ЛІ НО - ВА - Я ЗО - РЯ ЗІЙ-ШЛА З ЗА МО - РЯ

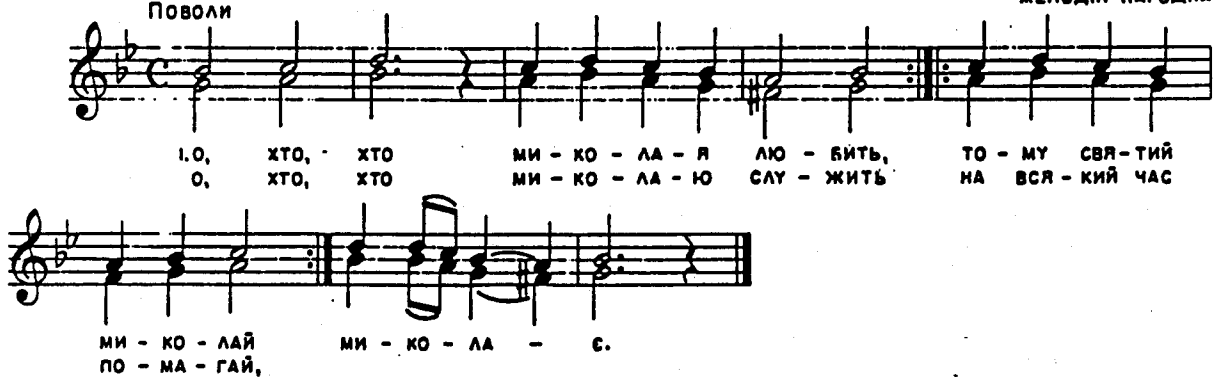

ЩАСТЬ БО - ЖЕ!

2. ЯСНИМ ПРОМІННЯМ ТЬМУ ПРОСВІТИЛА
ЛЮДЕЙ ЗБУДИЛА. ДАЙ БОЖЕ!
3. ОЙ, У ГАЛИЧІ КРАСНА НЕВІСТКА,
ЯКБИ ПРЕЧИСТА. ЩАСТЬ БОЖЕ!
4. НА РУКАХ НОСИТЬ, ЯК СОКОЛЯТКО,
КРАСНЕ ДИТЯТКО. ДАЙ БОЖЕ.

О ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ

Поволи МЕЛОДІЯ-НАРОДА

1. О, ХТО, ХТО МИ - КО - ЛА - Я ЛЮ - БИТЬ, ТО - МУ СВЯ - ТИЙ
О, ХТО, ХТО МИ - КО - ЛА - Ю СЛУ - ЖИТЬ НА ВСЯ - КИЙ ЧАС

МИ - КО - ЛАЙ МИ - КО - ЛА - С.
ПО - МА - ГАЙ,

2. ОЙ, ХТО, ХТО СПИШИТЬ В ТВОЇ ДВОРИ,
ЦЬОГО ТИ НА ЗЕМЛІ І МОРІ
ВСЕ ХОРОНИШ ВІД НАПАСТИ,
НЕ ДАШ ЙОМУ В ГРІХИ ВЛАСТИ,
МИКОЛАЄ!

3. ОЙ, ХТО ДО НЬОГО ПРИБІГАЄ,
НА ПОМІЧ ЙОГО ПРИЗВАЄ,
ТОЙ ВСЕ З ГОРЯ ВИЙДЕ ЦІЛО,
ОХОРОНИТЬ ДУШУ, ТІЛО,
МИКОЛАЄ!

В ВИФЛЕЄМІ НОВИНА

МІРНО

М.О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ

В ВИ-ФЛЕ - Є - МІ, У ЯС - КИ - НІ ГЕЙ, НАМ, НАМ НА - РО - ДИВ - СЯ,

ВО - ПЛО - ТИВ - СЯ ГОС - ПОДЬ САМ.

2. НА СІНОЧКУ, В ЖОЛОБОЧКУ, ГЕЙ, НАМ, НАМ,
ДИТЯ ГОЖЕ, МИЛИЙ БОЖЕ! ГОСПОДЬ САМ.3. А МАРІЯ, ЯК ЛЕЛІЯ; ГЕЙ, НАМ, НАМ,
ПОВИВАЄ ТАЙ СПІВАЄ, ГОСПОДЬ САМ.4. СТАРИЙ ЙОСИФ БОГА ПРОСИТЬ; ГЕЙ, НАМ, НАМ,
БЛАГОДАТИ ДЛЯ ДИТЯТИ, ГОСПОДЬ САМ.5. А МИ ЛЮДИ, ПОМОЛІМСЯ, ГЕЙ, НАМ, НАМ,
ДАСТЬ НАМ ВОЛЮ Й КРАШУ ДОЛЮ, ГОСПОДЬ САМ.

ОЙ, ДИВНА, ДИВНА НАША РОДИНА

ЖВАВО

Ф. КОЛЕССА

1. ОЙ, ДИВ - НА, ДИВ - НА НА - ША РО - ДИ - НА, ЯК ДО ВЕ - ЧЕ - РІ
КОЖ - НЕ ВЕ - СЕ - ЛЕ, ЯК ТА ДИ - ТИ - НА, ЦЕ БО ХРИС - ТОС РАЖ -СІ - ДА - Є,
ДА - ЄТЬ - СЯ!РІЗ - ДВО ХРИ - СТО - ВЕ
РА - ДУЙ СЯ, РА - ДУЙСІ - ЛИ ВІ - ТА - ТИ,
БО - ЖА - Я МА - ТИ,

РА - ДУЙ - СЯ РА - ДУЙ РА - ДУЙ - СЯ!

2. АНГЕЛ НЕБЕСНИЙ ХАЙ МІЖ ВАС СХОДИТЬ
НИНІ ІЗ БОЖИМ ДИТЯТКОМ,
ВЕСЬ НАШ ДОСТАТОК І ВАС ХОРОНИТЬ
ВІД НЕДУГ ВСЯКИХ, ПРИПАДКУ,
ЩОБ РІК ВІД РОКУ РАЗОМ СПІВАТИ
РАДУЙСЯ, РАДУЙ, ПРЕСЛАВНА МАТИ;
РАДУЙСЯ, РАДУЙ, РАДУЙСЯ!

Новацький Танок

Розлилися води

Помалу

Роз-ли-ли-ся во-ди на три

бро-ди. Гей! Ді-ти-кві-ти,

вес-на крас-на, зі-ля зе-ле-нь-ке.

Розлилися води на три броди.

ПРИСПІВ:

Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Що в першому броді зозуленька кує.

ПРИСПІВ:

Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Що в другому броді соловей щечече.

ПРИСПІВ:

Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.

Що в третьому броді сопілонька грав.

ПРИСПІВ:

Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке
Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.

Зозуленька кує, бо літечко чує.

ПРИСПІВ:
Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Соловей щибече, садки розвиває.

ПРИСПІВ:
Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.

Сопілонька грає, на грання скликає.

ПРИСПІВ:
Гей! Діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.

ПІРАМІДКА

Вірменська народна гра

Знайдіть п'ять-сім плоских крем'яшків. Крем'яшки покладіть один на одного пірамідкою. Біля пірамідки хтось один стає за вартівника. Всі інші відходять кроків на десять і по черзі, покотивши по землі м'яч, намагаються пірамідку зб'ити. Коли м'яч попаде в ціль, вартівник хапає його і кидає в гравців. У кого поцілив, той міняється з вартівником місцем.

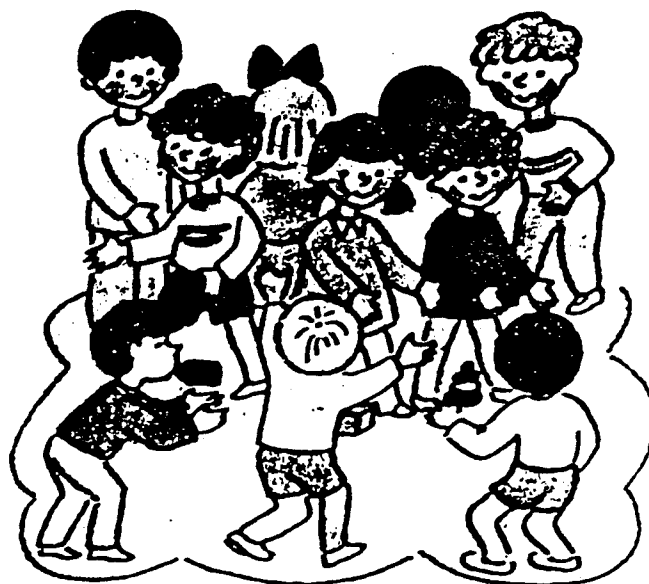
СТОРОЖІ Й ВИКРАДАЧІ

Грузинська народна гра

Поділіться на два гуртки. Один гурток — сторожі. Вони стають кружка. Кожен повертається спиною до центру кола, розставляє ноги і кладе між них на землю чи то шворку, чи якусь іграшку, чи й просто лозину.

Викрадачі стають кроків за два перед сторожами й, вилучивши мить, намагаються те, що лежить на землі, підхопити. Але сторожі ой які пильні! За найменшого поруху викрадачів вони наступають на свій скарб ногою. Та вже як прогавиш його — сам стаєш викрадачем, а той, хто з тобою в парі, — сторожем.

Намалювала Ірина ТРОЦАК

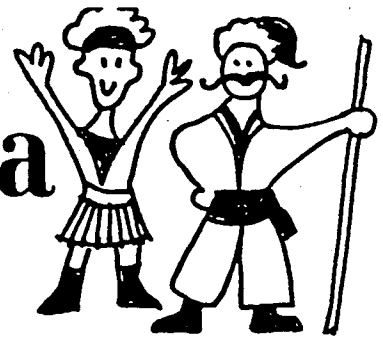
ДИНІ Й БАШТАННИКИ

Киргизька народна гра

Всі учасники гри стають вервечкою біля дерева. Це — «дині». Перша диня міцно обхоплює стовбур дерева, а кожен, хто за нею, обіймає свого переднього сусіду за поперека. Кілька найдужчих хлопчиків-«баштанників» заходять у хвіст вервечці й по черзі починають відривати дині. Хто нарвав їх найбільше, той — балабан, що значить «силач».

Самодіяльна

Гра

ТЕЛЕСИК

Жили собі дід та баба. Вже й старі стали, а дітей нема. Журяться дід та баба: «Хто нашої й смерті догляне, що в нас дітей нема?» От баба й просить діда:

— Поїдь, діду, в ліс, вирубай там мені деревинку та зробимо колисочку, то я положу деревинку в колисочку та й буду колихати: от буде мені хоч забавка!

Дід спершу не хотів, а баба все просить та просить. Послухався він, поїхав, вирубав деревинку, зробив колисочку. Положила баба ту деревинку в колисочку — колише й пісню співає:

— Люлі-люлі, телесику,
Наварила кулешинку, —
І з ніжками, і з ручками
Буду тебе годувати!

Колыхала-колыхала, аж поки полягали вони увечері спати. Встають уранці — аж з тієї деревинки та став синок маленький. Вони так зраділи, що й не сказати! Та й назвали того сина Телесиком.

Росте той синок та й росте, — і такий став гарний, що баба з дідом не навтішаються з нього.

От як підріс він, то й каже:

— Зробіть мені, тату, золотий човник і срібнеє веселечко: буду я рибку ловити та вас годувати!

От дід зробив золотий човник і срібнеє веселечко, спустили на річку, — він і поїхав. Ізлить Телесик по річці, ловить рибку та годуює діда й бабу, наловить та віддасть — і знову поїде. А мати йому їсти носить. Та й каже:

— Гляди ж, сину, як я кликатиму, то пливи до бережка, а як хто чужий, то пливи далі.

От мати наварила йому снідати, принесла до берега та й кличе:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка!
Дам я тобі їсти й пити!

Телесик почув:

— Ближче, ближче, човнику, до бережка, — це ж моя матінка снідати принесла!

Пливе. Пристав до бережка, наївся, напився, відіпхнув золотий човник срібним веселцем і поплив далі рибку ловити.

А змія й підслухала, як мати кликала Телесика, прийшла до берега та й давай гукати товстим голосом:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка!
Дам я тобі їсти й пити!

А він чує:

— То ж не моєї матінки голос! Пливи, пливи, човнику, далі! Пливи, пливи, човнику, далі!

Махнув весельцем — човник і поплив. А змія стояла-стояла та й пішла від берега геть.

От мати Телесикова наварила йому обідати, понесла до бережка та й кличе:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка!
Дам я тобі їсти й пити!

Він почув:

— Ближче, ближче, човнику, до бережка! Це ж моя матінка мені обідати принесла.

Приплив до берега, наївся, напився, віддав матері рибку, що наловив, відіпхнув човника і поплив знову.

А змія приходять до берега та знов товстим голосом:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка!
Дам я тобі їсти й пити!

А він почув, що не материн голос, та й махнув весельцем:

— Пливи, пливи, човнику, далі! Пливи, пливи, човнику, далі!

Човник і поплив далі.

Змія бачить, що нічого не вдіє, та й пішла до коваля:

— Ковалю, ковалю! Скуй мені такий тоненький голосок, як у Телесикової матері!

Коваль і скував. Вона пішла до бережка й стала кликати:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка!
Дам я тобі їсти й пити!

А він думав, що то мати:

— Ближче, ближче, човнику, до бережка, — то ж мені матінка їсти принесла!

Та й приплив до бережка. А змія його мерщій ухопила з човна та й понесла до своєї хати.

Приносить до хати:

— Зміючко Оленко, відчини!

Оленка й відчинила; змія ввійшла в хату.

— Зміючко Оленко, натопи піч так, щоб аж каміння розпадалося, та спечи мені Телес-

сника, а я піду гостей покличу та будемо гуляти.

Та й полетіла кликати гостей.

От Оленка натопила піч так, що аж каміня розпадається, а тоді й каже:

— Сідай, Телесику, на лопату!

А він каже:

— Коли ж я не вмю, — як його сідати?

— Та вже сідай! — каже Оленка.

Він і поклав на лопату руку.

— Так? — каже.

— Та ні-бо: сідай зовсім!

Він поклав голову:

— Отак, може?

— Та ні-бо, ні! Сідай увесі!

— А як же? Хіба так? — та й поклав ногу.

— Та ні-бо, — каже Оленка, — ні, не так!

— Ну так покажи ж, — каже Телесик, — бо я не знаю як.

Вона й почала показувати, та тільки сіла, а він за лопату та й укинув її в піч і заслінкою піч затулив; а сам замкнув хату, зліз на превисоченного явора та й сидить.

От змія прилітає з гостями.

— Зміючко Оленко, відчини.

Не чуть.

— Зміючко Оленко, відчини!

Не озивається.

— От вража Оленка — вже десь повіялась!

От змія сама відчинила хату, повходили гості, посідали за стіл.

Відслонила змія заслінку, вийняла печеню та й їдять, — думали, що то Телесик. Попіли добре, повиходили на двір та й качаються по траві:

— Покочуся, повалюся, Телесикового м'яся наївшись!

А Телесик із двора:

— Покотіться, поваліться, Оленчиного м'яся наївшись!

Вони слухають: «Де це?» Та знов:

— Покочуся, повалюся, Телесикового м'яся наївшись!

А він знову:

— Покотіться, поваліться, Оленчиного м'яся наївшись!

Вони знову: «Що воно таке?»

Давай шукати, давай дивитися, та й угледіли Телесика на яворі. Кинулись до явора та й почали його гризти. Гризли-гризли, аж зуби поламали, — а не перегризуть. Кинулись до коваля:

— Ковалю-ковалю, скуй нам такі зуби, щоб того явора перегризти!

Коваль і скував. Вони як почали знову...

От-от уже перегризуть. Коли летить табун гусей. Телесик їх і просить:

— Гуси, гуси, гусенята!
Візьміть мене на крилята
Та понесіть до батенька,
А в батенька — їсти й пити,
Ще й хороше походити!

А гуси й кажуть:

— Нехай тебе середні візьмути!

А змії гризуть-гризуть... Аж летить знову — зун гусей. Телесик і просить:

— Гуси, гуси, гусенята!
Візьміть мене на крилята
Та понесіть до батенька,
А в батенька — їсти й пити,
Ще й хороше походити!

Так і ці йому кажуть:

— Нехай тебе задні візьмути!

А явір аж тріщить. Відпочинуть змії — та й знову гризуть, відпочинуть — та й знов... Аж летить іще табун гусей. Телесик так їх просить:

— Гуси, гуси, гусенята!
Візьміть мене на крилята
Та понесіть до батенька,
А в батенька — їсти й пити,
Ще й хороше походити!

І ці кажуть:

— Нехай тебе задне візьме!

Та й полетіли.

Сидить сердешний Телесик, — от-от явір упаде, от-от доведеться пропасти! Коли це летить собі одним одне гусеня: відбилось — на силу летить. Телесик до нього:

— Гуса, гуса, гусенятко!
Візьми мене на крилятко
Та понеси до батенька,
А в батенька — їсти й пити,
Ще й хороше походити!

От воно:

— Сідай! — каже, та й ухопило його на крила. Та втомилось, сердешне, так низько несе. А змія за ним — чи не вхопить його — женеться. Та таки не наздогнала. От гусеня принесло та й посадило Телесика на причілку знадвору, а само ходить по двору, пається.

Сидить Телесик на причілку та й слухає, що в хаті робиться. А баба напекла пиріжків, виймає з печі й каже:

— Це тобі, діду, пиріжок, а це мені пиріжок!

А Телесик знадвору:

— А мені?

То це вона знову виймає пиріжки та й каже:

— Оце тобі, дідусю, пиріжок, а це мені!

А Телесик знов:

— А мені?

Вони й почули.

— Що це? Чи ти чуєш, діду, щось наче гукає?

— Та то, — каже дід, — мабуть, так учувається.

То знов баба:

— Оце тобі, дідусю, пиріжок, а це мені!

— А мені? — з причілка каже Телесик.

— От же таки озивається! — говорить баба та зирк у вікно, — аж на причілку Телесик. Вони тоді з хати, та вхопили його, та внесли в хату, та такі раді!

А гусятко ходить по двору, мати й побачила:

— Он гусятко ходить. Піду впіймаю та заріжу.

А Телесик каже:

— Ні, мамо, не ріжте, а нагодуйте його! Коли б не воно, то я б у вас і не був.

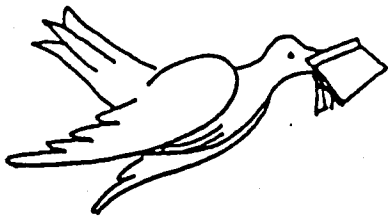
От вони нагодували його і напоїли і під крильця насипали пшона. Так воно й полетіло.

От вам казочка, а мені бубликів в'язочка.

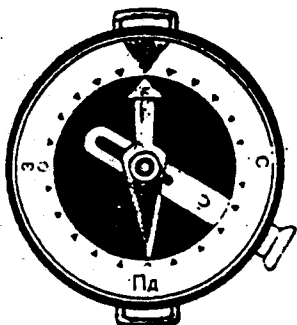

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

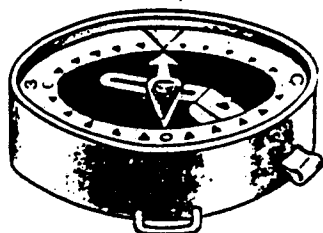
31

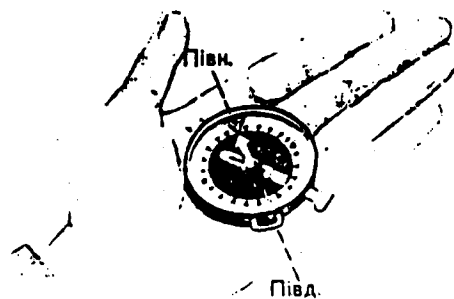
КОМПАС ТА ОРІЄНТУВАННЯ ПО КОМПАСУ

Вигляд зверху

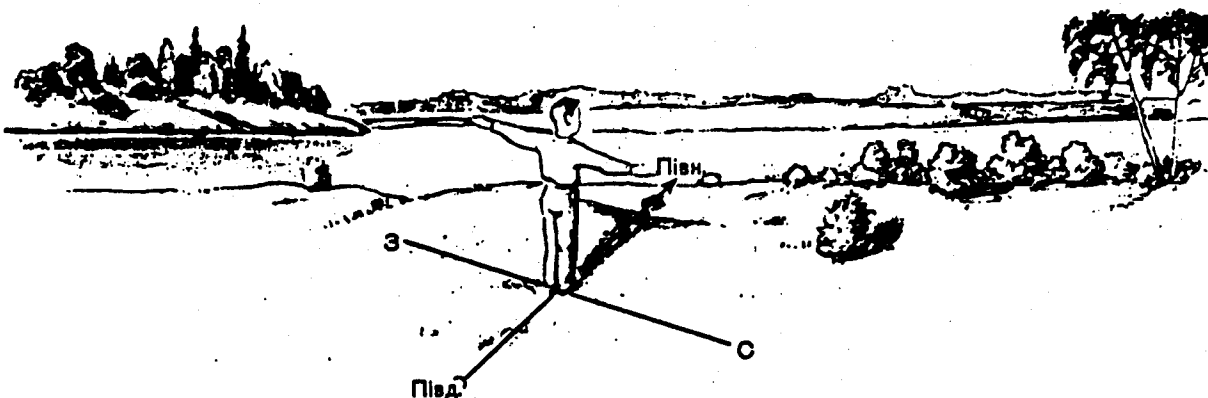

Вигляд збоку

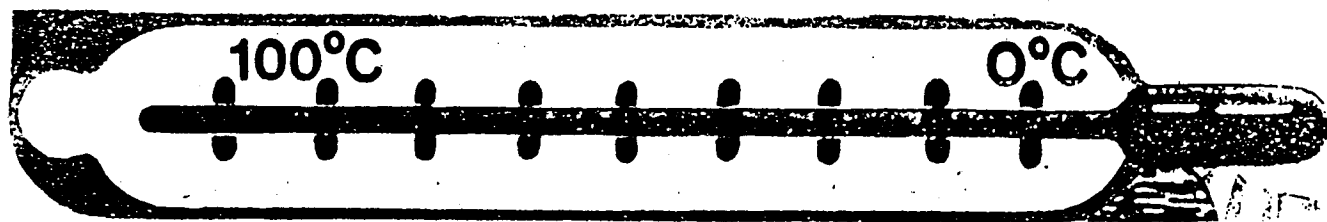

Компас покладіть на долоні. Звільніть стрілку компаса від запобіжника і поверніть компас так, щоб синій кінець стрілки співпав з синім покажчиком—північ, а червоний кінець співпадав з буквою Пд—південь. Букви С—схід, З—захід.

СТОРОНИ ГОРИЗОНТУ

Визначення сторін горизонту по полуденному Сонцю. Якщо ополудні стати спиною до Сонця, то спереду буде північ, ззаду—південь, праворуч—схід, ліворуч—захід.

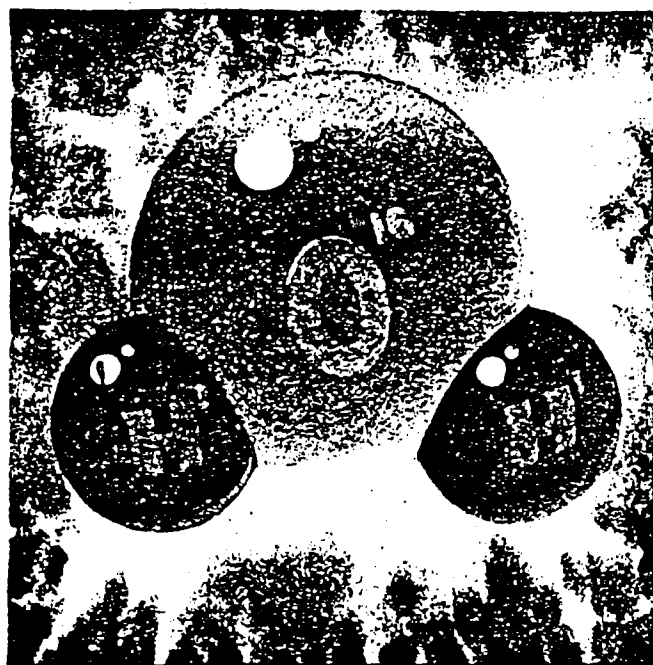

ДИВОВИЖНИЙ ЕФЕКТ.

АБО ЯКОЮ МАЛА Б БУТИ ТЕМПЕРАТУРА КИПІННЯ ВОДИ ЗА ПЕРІОДИЧНОЮ СИСТЕМОЮ МЕНДЕЛЄЄВА

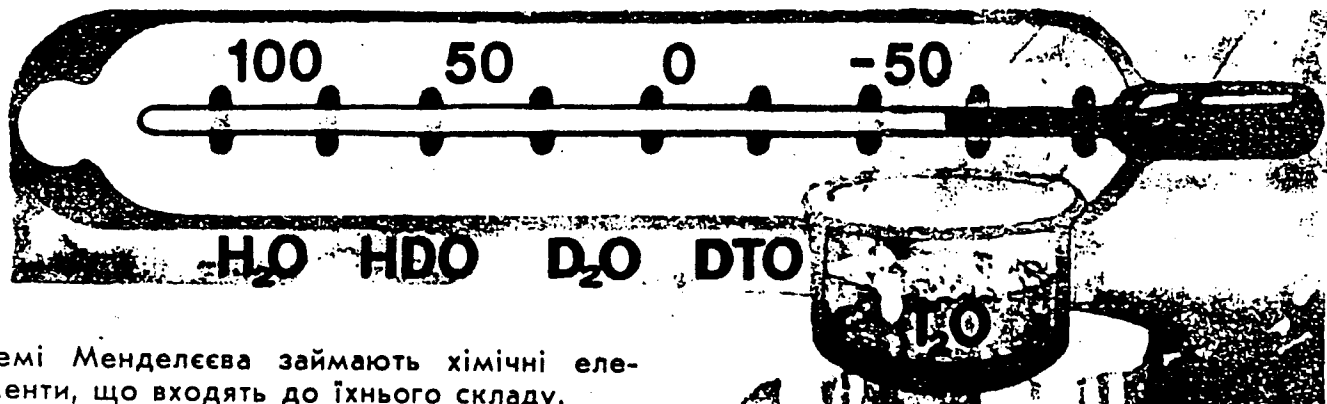
Яка вона насправді — всі знають: $+100^{\circ}\text{C}$. За цієї температури вода перетворюється на пару. Нижче $+100^{\circ}\text{C}$ і до 0°C вона знаходиться в рідкому стані. Якщо температура понижується далі — перетворюється на лід. Та, виявляється, ці звичайні властивості води насправді дуже незвичайні. Щоб пояснити, давайте спочатку з'ясуємо, що таке вода.

Шкільний підручник з хімії твердить: це атом кисню і два атоми водню, об'єднані в молекулу H_2O . Абсолютно правильно, якщо говорити лише про хімічний склад. Але цього замало для визначення властивостей води як речовини, особливо температури її плавлення та кипіння. Бо ці температури у різноманітних речовин залежать від того, яке положення в Періодичній сис-

води, то результат буде дивовижний. Плавитися вона мала б при -95° , а кипіти — при -65°C !

Тобто тоді вода на нашій планеті могла б

темі Менделєєва займають хімічні елементи, що входять до їхнього складу.

Що менший порядковий номер елемента (а відповідно і його атомна вага), то нижча температура кипіння його сполук. Якщо за цим законом провести розрахунки стосовно

існувати лише у вигляді пари, приміром, як сірководень. І хіба що в Антарктиді та десь у Якутії у найлютіші зими випадала б у вигляді дощу!

Але в тім-то й справа, що молекули води — не просто арифметична сума двох атомів водню та одного — кисню. Це дещо абсолютно нове і за фізичними, і за хімічними властивостями.

Секрет полягає в тому, що всі системи якісно різняться від суми своїх компонентів. Як це пояснити дохідливіше? Що таке дитячий металевий конструктор, ти, безумовно, знаєш. Це набір різноманітних деталей: гайок, гвинтиків, рейчочок, колес і т. ін. Якщо взяти їх просто в жменю, а потім висипати на стіл, то утвориться купа залізочок і все. А от якщо з'єднати їх у певному порядку, то можна скласти і підйомний кран, і трактор, і автомобіль... Що це буде — залежатиме від того, в якому порядку з'єднувати окремі деталі.

Отак і з поєднанням атомів у молекули. Буває, що хімічний склад у речовин однаковий, а фізичні властивості абсолютно різні. Найпростіший приклад — графіт і алмаз. Перший такий крихкий, що коли провести ним по паперу, то лишається слід (саме з нього роблять стержні олівців). Другий такий міцний, що ним можна різати навіть скло. І обоє складаються з одного й того самого елемента — вуглецю. Фокус у тому, що у алмазу й графіту атоми вуглецю поєднані в молекули в різному порядку.

Два атоми водню та один кисню сполучені в молекулі води так, що на її кінцях утворюються різнойменні електричні заряди. Завдяки цьому молекули притягуються одна до одної, утворюючи щось на зразок ланцюжків. Ланцюжки ці з трьох-чотирьох молекул постійно рвуться і утворюються знову. Вчені вважають, що це одна з причин дивовижних властивостей води.

СНІГ

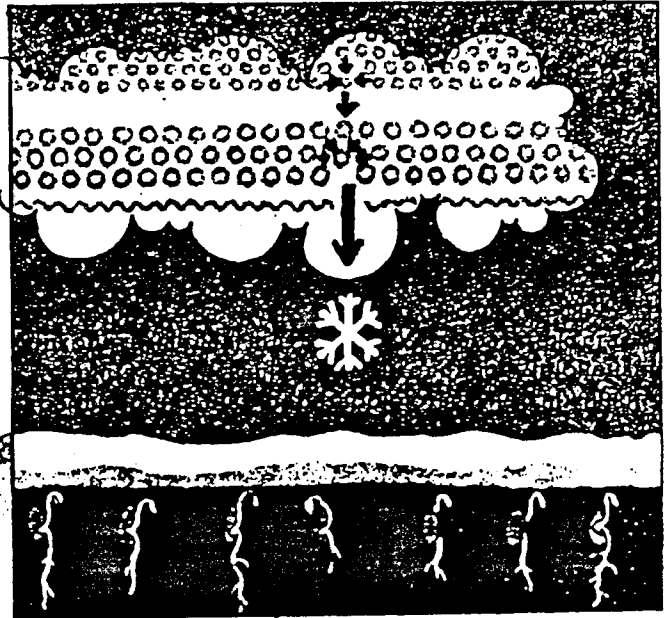
Тарас прокинувся й побачив: з вікна до кімнати ллється м'яке біле сяйво. Спочатку хлопчик не зрозумів, чого на душі так радісно, ніби свято пришло. Та ось у вікні повільно проплив-ла одна біла пухнаста зірочка, друга, третя... Ось що воно за свято!

— Діду! — покликав він, зістрибуючи з ліжка. — Сніг пішов!

— Бачу, — посміхнувся, заходячи до кімнати, дідусь. — Умивайся, одягайся, і підем зустрічати довгождану зиму.

Та коли вони вийшли, зима вже була в місті. Природа красувалася в її щедрих дарунках: на землі лежав пухнастий білий килим, плечі дерев були у візерунчастих білих хустинах, небо з похмурого зробилося світлим, м'яким, затишним. А білі зірочки все летять і летять. Одна, найсміливіша, сідає Тарасику на ніс, а друга «приземлюється» на щоку. Щоки в хлопця гарячі — й сніжинки починають швидко танути. Незабаром по обличчю Тарасика течуть звичайні дощові краплі.

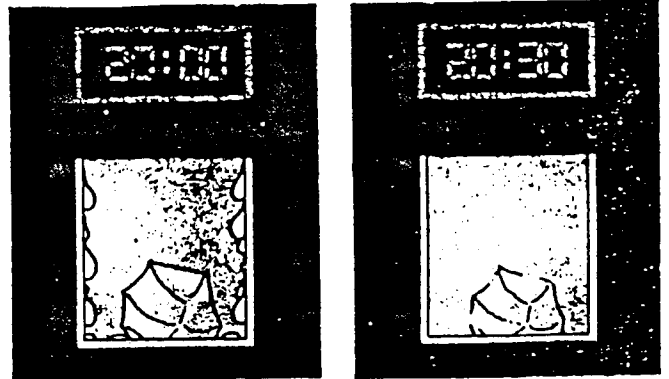
Сніг надійною ковдрою вкриває землю, не дає лютим морозам знищити насіння й корінці багатолітніх рослин.

— Хіба сніг теж з води? — дивується він, витираючи мокрі щоки.

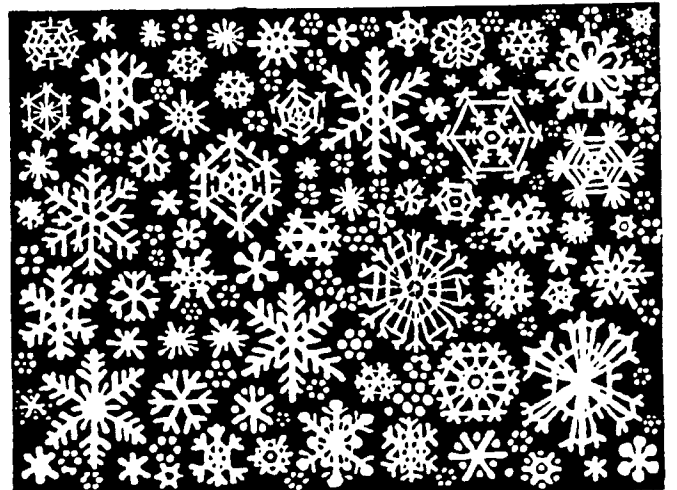
— Уяви собі! — розводить руками дідусь. — Сніжинки — це ті ж самі краплі води, що замерзли в зимових небесних хмарах. Сонце зараз гостює на іншому боці земної кулі, на нас позирає здалеку. Ось і холонуть тутешні земля та небо, а з хмар падає не дощ, а сніг.

— Он що, — трохи розчаровано каже Тарасик. — А я думав: може, то справжні зірки, що вже згасли, падають з неба.

— Гарну казочку ти вигадав, — всміхається дідусь. — Отакі всі ми, люди. Нам усе дива хочеться, таємниць. Та хіба не диво дивне одвічна сила землі. Ти тільки уяви: хоч би як високо сонце підіймало вгору краплі із земних річок та морів, хоч би на що їх там перетворювало — на сніг чи на кригу, — все одно вабить їх назад нездоланна сила рідної землі. Дощі, сніги, тумани — все це земні діти, і рано чи пізно вони на землю повертаються. Потім сонце підніме їх угору взарю і знову покличе назад до себе земля. Одвічний це кругообіг води в природі.

За короткий час при низькій температурі краплі перетворюються на сніжинки.

Існує дуже багато видів сніжинок: зірочки, пластинки, стовпчики, голочки, папоротничкові кристали...

РОЗГАДАЙТЕ ?

Що за гостя в нас така
І зелена, і струнка.
Сяє зірка угорі,
На гіллячках - ліхтарі.
І ростуть на ній не шишки,
А цукерки і горішки.

- ялинка

-Г.Д.

Хоч я звисоко спадаю,
Зовсім не боюся,
Легкопаду не вживаю,
І не потовчуся.

Я від сонця силу трачу:
Якщо задивлюся -
Умираю, ревно плачу,
Слізьми розіллуся.

- сніг

- Богдан Федчук

Хто вгадає тут між вами:
Догори росту ногами
(Чи вгорі - вірніш - коріння),
Хоч без листя, без насіння.
А живу, росту зимою,
Якщо миюся водою.
Як дихне ж весна - вмираю,
Літа вже й не дочекаю.

- бурулька

- Богдан Федчук

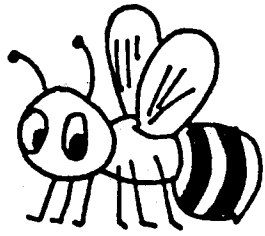
Тоненька, маленька,
Спідничка біленька,
Носик червоненький -
Усім приємненький.
Чим довше сміюся,
Коротша роблюся.

- свічка

- Богдан Федчук

Лесик хоче знати, що то угорі
Мерехтить на небі, наче ліхтарі.
- Це, маленький брате, - каже старша Ірка. -
Ні ліхтар, ні свічка, а блискуча...
- Богдан Федчук

- зірка

37 ПРІКАЗКИ

Нічого немає без жертв.

Ж Ж Ж

Осика і без вітру шумить.

Ж Ж Ж

Петрівка - голодівка, Спасівка - лакомка.

Ж Ж Ж

Погана та птиця, що своє гніздо каляє.

Ж Ж Ж

Помалу, Трохиме, на сліткнись на Юхима.

Ж Ж Ж

Сиди, бабо, тихо, як ти не лихо.

Ж Ж Ж

Сльози, як горох, котяться.

Ж Ж Ж

Треба тягнути лямку, поки не викопують ямку.

Ж Ж Ж

Хто спить - не грішить.

Ж Ж Ж

Чим горнець накіпів, тим і віддав.

ЩО ПОВИННІ ВИ ЗНАТИ ПРО ІСТОРІЮ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Чи знаєте, що...

Розвиток освіти, науки і національного життя в Україні в XVI і XVII століттях належить Києву і його школам. При кінці XVI і на початку XVII ст. активізується рух у центральній Україні почерез міські організації, що повставали при церквах, так звані "Братства". У Львові п'ястало Успенське братство в 1586 р. і Богоявленське братство в Києві в 1615 р., яких завданням було допомагати своїм церквам, помагати бідним і боронити православну віру й українську народність проти польських, протестантських і католицьких впливів, та запобігати винародовленню молодого українського покоління. У Львові міщани головно помагали Братству, а в Києві багато помагало козацтво, козацька старшина і митрополити.

В 1615 році, 15 жовтня сталася важлива подія. Того дня глибоко релігійна патріотка, киянка Гальшка (Єлисавета) Василівна Гулевичівна підписала фундуш (заяву), за якою її спадкоємна земля в Києві на Подолі переходить на власність братства. Там має бути поставлений монастир і школа для дітей, як шляхетських, так і міщанських. Статут школи наголошував, що вчитель зобов'язаний учити і любити всіх дітей однаково, як синів багатих, так і синів убогих.

Діяльність Київського братства підтримувало Військо Запорозьке. Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний разом із усім військом вступили в члени Богоявленського братства і зобов'язалися платити щомісячний внесок. Вступ до братства виносив 6 грошів, а опісля 1,5 гроша що місяця має складати кожний член.

Великі заслуги в розвою освіти пов'язані з іменем Петра Могили. Петро Могила, молдав'янин за походженням, визначний церковно - культурний діяч, нащадок молдавської княжої династії, споріднений з українськими і польськими аристократичними родами. Після загибелі батька Симеона Могили, молдавського князя, (господаря) опікуном Петра Могили був гетьман Іван Хоткевич. Петро Могила початкову школу розпочав у львівській братській школі. Відтак здобув освіту в Сорбоні, в Франції. Петро Могила досконало володів такими мовами: українською, російською, латиною, французькою, німецькою і польською. Був він визначним теологом, реформатором та організатором вищого шкільництва. В 1631 р. став київським митрополитом. В тому ж році заснував Лаврську школу, як вищий заклад європейського типу. Зразу школа мала 100 учнів і навчання відбувалося в латинській і польській мовах. Заснування школи при Лаврі викликало невдоволення братчиків, які вбачали в цьому конкуренцію з братською школою. Митрополит Петро Могила закінчив цей конфлікт компромісом і так у 1632 р. повстала відома в історії українського шкільництва колегія, згодом перетворена на академію.

Офіційну царську грамоту Академія отримала в 1701 р. і Богоявленське Братство дало згоду уважати Петра Могилу фундатором тої колегії і з того часу прийнялась для неї назва: Києво-Могилянська Колегія, а згодом Академія. Після об'єднання діяльність Колегії розгорнулася дуже високо. Та вища школа зберігала національні традиції шкіл України, а при тому прийняла програму і методи західньо-європейських університетів. Викладова мова в колегії була латинська. Могила пояснював, що грецька мова нехай залишиться при церкві, а для життя треба латини.

Києво-Могилянська Академія була зорганізована на демократичних засадах. До неї приймали здібних студентів, що походили зі всіх земель України та всіх станів суспільства. Багато чужинців студіювало в Академії, на пр. болгари, румуни, серби, росіяни, поляки й араби. Всі визначні діячі української культури у XVIII ст. вийшли з неї, а також вище російське духовенство складалося з учнів Академії. В XVIII столітті Академія начисляла від 600 - 1100 студентів. Студенти блискуче володіли латинською мовою. Вони вільно читали, перекладали, розмовляли не тільки на лекціях, але поза школою.

В Академії викладали сім вільних мистецтв: граматика, реторика, філософія, арифметика, геометрія, астрономія, музика. В Академії плекали хорове і театральне мистецтво. Велику вагу приділялося вивченню мов: слов'янської і старої української літературної, грецької, латинської, польської, німецької, французької і старосврейської. Студенти діставали ґрунтовне підготовлення з літератури класичної грецької й римської, з історії, географії, математики, медицини і філософії. Іспити проводилися тричі на рік. Клас було вісім: нижчі, середні і вищі, за якими проходило навчання.

Києво-Могилянська Академія довгий час була єдиним вищим навчальним закладом Східньої Європи. В Академії викладали визначні учені професори, як свої так і чужі. Академія втримувала наукові зв'язки з навчальними закладами Кракова, Маґдебурґа, Константинополя й інших міст. На адресу Академії приходили різні видання з Венеції, Риму, Парижа, Берліну, Ляйпціґу, Амстердаму, Вільни. Але дійсний початок бібліотеки творили власні видання, започатковані друкарнею Києво-Печерської Лаври. На жаль бібліотека Києво-Могилянської Академії не збереглася до нашого часу. В 1780 і 1811 р. під час пожежі згоріло около 10 тисяч томів, а між ними цінні перлини нашої історії.

До кінця XVIII ст. Академія поступенно втрачає роль культурно - освітнього центру, а її функції перебрала київська духовна академія і київський університет. Академію царська влада закрила 1817 р. Росія і Польща посилили великий натиск на заборону української мови. Школи, церкви й армія були в жорстокий спосіб русифіковані. Указом міністра освіти Валуєва в 1863 р. заборонено друкувати українською мовою релігійні та наукові твори. А актом Ємського указу 1876 р. Росія завдала великий удар українській культурі. Цар заборонив друкувати наукові твори українською мовою і рівно ж заборонено було ввозити в Україну українське слово, друковане за кордоном.

З проголошенням незалежної Української Держави відновилася Києво-Могилянська Академія. Початки, як звичайно, не були і далі не є легкі. Але Києво-Могилянська Академія, під проводом високо кваліфікованого, енергійного президента і великого патріота В'ячеслава Брюховецького і його співпрацівників живе, росте і жити далі буде. Матеріально частинно допомагає український уряд; багато допомагають місцеві патріоти та меценати з української діаспори.

Під сучасну пору в Академії навчаються студенти з різних областей України і чужих країн теж. Викладачами є професори з України і чужинці. Викладава мова в Академії є українська й англійська і навчають теж німецької і французької мов.

Прочитайте уважно історію Києво-Могилянської Академії і коли доля занесе вас у мури тої великої, світлої слави установи, будете горді, що навчатися будете там, де були колись великі постаті України, як Петро Могила, Петро Конашевич Сагайдачний, Мелетій Смотрицький, Інокентій Гізель (німець з походження, протестант, перейшов на православ'я і там був професором), Григорій Сковорода, Іван Мазепа і багато, багато більше визначних світової слави учених.

С. О. Стаха Гойдиш

Митрополит Петро Могила

ВІСТІ З УКРАЇНИ

КНЯЖА РАТЬ

Табір новаків Стрийської станиці "Княжа Рать" відбувся в с. Межиброди Сколівського району, Львівської області на базі "Вогник". У цьому місці річка Опір впадає в річку Стрий і тому село розташоване між двома річками, тобто між бродами. Звідси беруть початок гори Карпати, які мають назву Малий Бескид. А ще в цих місцях природа створила невеликі скали, які так прикрашають вигляд цього краю.

У таборі новаки і новачки проходили історичний ігровий комплекс "Отрок" і табір мав мету добре вивчити княжу добу. Від цього і пішла назва табору. Щоб бути добрим княжим дружинником, новаки і новачки на ройових сходинах здобули такі вмільості: "Соловейко", "Рибалка" і "Змагун". Крім цього відбулися: мандрівничий, куховарський і спортивний змаги, теренові ігри; вивчали багато пісень. Цікаво пройшли: конкурс зачісок, інсценізування казок, показ для хлопців "Супермен", велике театралізоване дійство "Нечиста і добра сила за княжої доби". На вогниках для дітей була подана казка про змія, який ніби попав на наш табір. Він кожного разу робив у таборі різні збитки. А найцікавіше те, що змії зажадав жертви. Він жив в одній печері скали і до нього час від часу присилали жертви новаків і новачок. Там їм загадували загадки і змії мастив їх червоною фарбою. Зголосилося 25 жертв і було би більше, але змію вже було забагато. З яким захопленням діти розповідали новакам, як їм було у змія! Це було трохи страшно, але надзвичайно цікаво. В кінці змії зажадав найкращу виховницю за жінку. Відбулося велике театралізоване дійство, де два лицарі - братчики билися зі змієм, щоб не віддати сестричку заміж за нього. Змії був переможений і більше вже не турбував табір своїми збитками.

У таборі були запроваджені гроші, як точкування за добрі вчинки. Це були гривні і свинтуси. Була створена і "контора", щоб міняти свинтуси на гривні. А в кінці табору був організований магазин, де новаки і новачки за свої гроші купували різні ласощі й інші речі. Програма табору була запозичена з Торонтонського станичного новацького табору "Сторожі Чарівної Землі", на якому я побував в 1995 р., за що я їм щиро дякую.

Табір пройшов успішно. Дякую всім братчикам і сестричкам за співпрацю.-

Комендант табору.

НОВАЧКОТО РАБОУ "КНЯЖА ДАДО"

3

ЗЕР. ТАТАРИН СЪСТОЯЛЪ
ЗМІИ (3 мѣ)

каменгант
С.О. Бѣлѣ Копицинѣ "ЗК"

Barign
Baeruz

асмпура
Коболѣ
Панагѣ

Панагѣ
Панагѣ
Панагѣ

Цыганъ

Тиме Савакѣ

Думка
Смильчарѣ
Панагѣ

сѣсенск
Стефанъ
Стефанъ

Поклонѣно
Дѣне
Ханас

Черкесѣ
Сб.

Табуръ
Панагѣ

Мурманъ

Панагѣ

Сережа
Сережа

Сережа
Сережа

Сережа
Сережа

Сережа
Сережа

Сережа
Сережа

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Стефанъ

Сірі Орли пишуть...

Новацький табір 'Прийди зі мною' дуже гарно закінчився. Всі новаки, коли верталися додому, казали, що на другий рік хочуть, щоб табір відбувся не два, а три тижні! Мої новаки до другої проби дуже захопилися козаками. Коли було потрібно вибрати якусь назву, вони все хотіли називатися 'козаки' або 'гетьмани'. Раз вони мали приготувати вогник, то разом із братчиком Степаном написали коротку казку про козаків, щоб зробити інсценізацію під час вогника. Очевидно, всі хотіли бути гетьманами, але всі разом вибрали одного й розділилися на дві групи: одні були козаки, а другі були поляки. Кожний навчився маленьку роль, вбрав шапку й узяв шаблю на вогник. Вогник дуже гарно відбувся.

...Щоб святкувати Щедрий Вечір, організували Маланку; всі мали смішні одяги й гарно забавлялися. Останнього дня табору відбули змаг: мої новаки зробили мені дуже велику несподіванку: всі дуже гарно розповідали на кожній стації те все, що навчилися під час проби й я була дуже горда за них. ...

Під час зимових вакцій мала нагоду відбути курс новацьких виховників 'Іхнім летом вміло проводим'. Курс був дуже цікавий і відповів мені на багато питань. Останнього дня курсу всі члени відбули вогник. Ми приготували програму, думаючи якось подякувати виховникам за цей курс; то ми подумали, що могли організувати вогник для новаків, що вже переходять до юнацтва. Це був би їхній прощальний вогник. Вони дякували своїм сестричкам та братчикам за їхню опіку. На кінець усі були дуже зворушені. Ми розповіли казку про новака, що був у таборі й коли пішов спати, йому снилося, що він мандрував, мандрував і раптом знайшов ключ. Він далі мандрує й знаходить маленьку скриньку. Він цим ключем відчиняє цю скриньку й там знаходить лук і стрілу, чайку з мила, рушницю з паперу, співаник, однострій і маленьке орлятко. Раптом збудився, щоб іти на руханку, вбирає патинки і бачить, що там є ключ, той ключ, що йому приснився, той ключ, що відчиняє ці скарби та спомини, що кожний має в серці й має уважати, щоб вони ніколи не зникли. ...

Неспер я працюю з роєм 'Лиси'; вони є старші новаки... Вони всі були в таборі й приготуємо їх, щоб здали в наступному таборі третю новацьку пробу.

пл. вірл. Наталка Липинська
Аргентина

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації Е. КОЗАКА

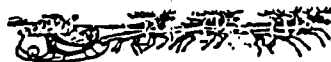
ПОЧАЛАСЯ ЗИМА...

Вже вам не дрімати, лижви і санчата,
Вже вам не скучати, хлопці і дівчата!

Сіється з-за хмари білий-білий сніг,
Білим покривалом він на місто ліг,
А дороги й парки і церкви й доми
Одяглися в хутро білої Зими.

Вибігають діти, радісні та гожі —
Червоніють личка, мов розквітлі рожі.
Хоч залазить холод в рукави, за плечі,
Він не налякає бравой малечі.

На ставку, на річці повно дівтори,
На санках з'їжджають з білої гори.
Птицями літають по гладкім льоду,
А з полів їм вітер грає на дуду.

ДНІПРОВА ЧАЙКА

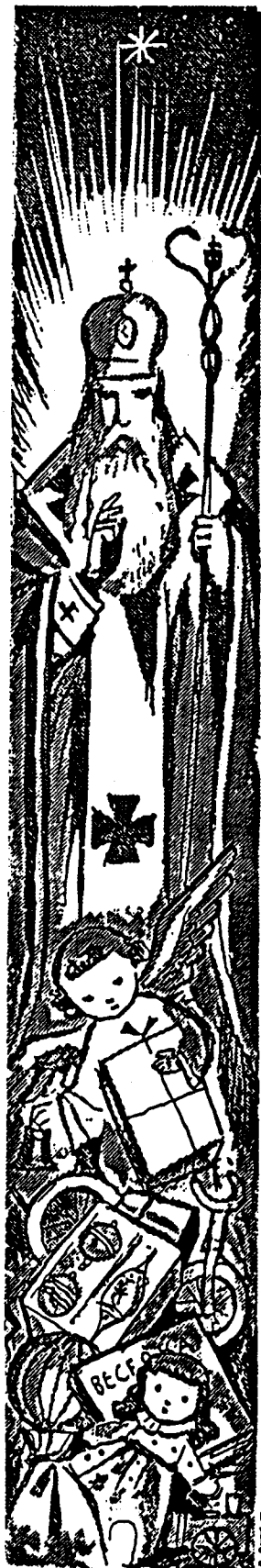
ЯК УПАДЕ СНІГ

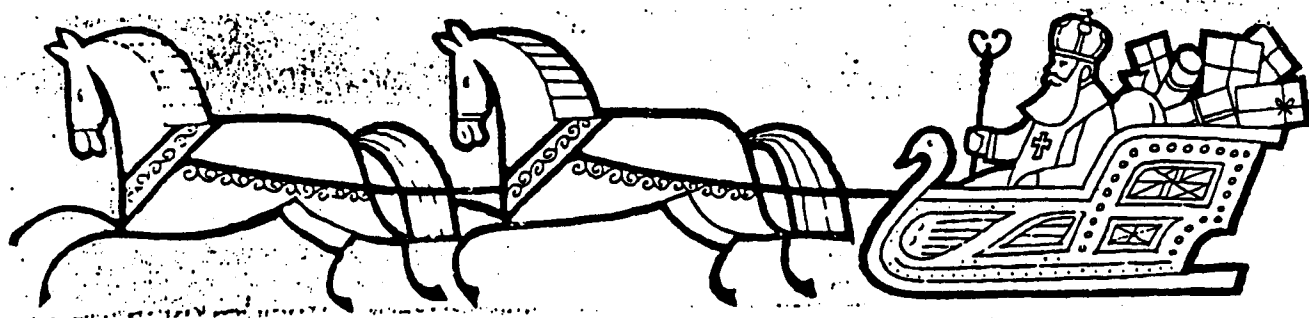
Як упаде біленький сніг
І все довкола вкриє,
Мороз потисне й на шибках
Квітки зими засіє.

У теплій хаті жебоняць
Про щось то діти тихо,
На небо дивляться з вікна,
На личках видно втіху.

Бо звідти зійде в ніч оцю
З небес святий Микола,
Дарунки пишні принесе
З небесного престола.

Жебоніти — лепетати, швидко говорити.

Іван КЕРНИЦЬКИЙ

„МИКОЛАЙКО”

То було надвечір перед празником святого Миколая. Мама саме вернулася з містечка з кошиком, повним усякої всячини. Як тільки увійшли в хату, я зараз перестав колихати свою меншу сестричку та й припав до кошика.

— Мамуню! А що ви мені купили? Покажіть!

— Підожди, чого дерешся? Дай хоч віддихатися!

Мама поставили кошик на лаву, а самі тупали ногами об долівку й забивали руки. Ух! Надворі дуже холодно! Такий мороз — з очима.

Я дав мамі часочок віддихатися, та тільки часочок. Потім знову почав:

— Мамуню, та покажіть!

— Не покажу!

— Я того зразу не з’їм... Буду довго тримати!

— А збитків ти не робив?

— Ні! Направду!

— Ганнусю колисав?

— Колисав.

— Ну, то на, масш!

Я підскочив з радощів угору і став танцювати босими ногами по хаті... Ох! Що мені мама купили! „Миколайка”! Такого славного „миколайка” з медяникового тіста. А який великий! Як мамина долоня! Борода в нього біла й солодка, на голові золота корона, а на одязі згори додолу кривульки, сині й червоні, теж солодкі, як діткнешся їх кінчиком язика.

Я не втерпів. Хутенько взув чоботята, надів пелехату татову шапку, сховав „миколайка” за пазуху та й побіг до Василька, що жив зараз у сусідстві.

Біля перелазу зупинився. Зупинився й посумнів... Так... А що мені з цього прийде, коли я похвалюся перед Васильком своїм „миколайком”? Він же й так нічого не бачить. Він — сліпенький...

Відний Василько! В нього, правда, є очі, такі самі, як і в інших дітей, але мамуня кажуть, що його очі зайшли якоюсь мрякою, і тому він нічого не бачить.

А три роки тому він ще все бачив — небо, сонце, річку, ліс у даліні й зелені луки... Гей! Як ми тоді славно бавилися! Вистругували з вербових галузок свистілки, а з вільхової кори робили трубки і грали, як справжня „воркестра”!

Потім Василько став жалітися, що в нього болять очі. Жалівся та й жалівся. А його мама, бувало, каже: „Ех, дай мені чисту годину з твоїми очима! Болять — переболять та й перестануть. Кажуть люди: „Поки довідаються всі, то присохне, як на псі”.

Та воно не присохло... Яюсь по жнивях Василько захворів. Довго лежав без пам’яті в гарячці й усе щось мимрив. Аж одного осіннього ранку спитав:

— Чого це так темно? Чи ще ніч?

А опівдні знову запитав:

— Мамуню, чому така довга ніч?... Коли ж я дїждуся того ранку?

Та ранку Василько не дїждався. Для нього настала ніч назавжди...

**

Василька я застав, як сидів на стільчику біля печі й мовчки поглядав на стіну, якої не бачив. Обличчя в нього було біле і таке ж льняне покуйовджене волосся. Дрібні кулачки стиснув під грудьми, скоцюрбився і так сидів.

— Васильку...

Він повернувся до мене.

— Це ти, Михасю?

— Я.

— Ага...

Через хвилину знову спитав:

— Там уже десь дуже зима надворі?

— Зима.

— О, я знаю, яка зима: всюди біло-біло, а сонця немає! Ніби воно є, а не гріє. Я дуже люблю сонце... Знаєш, Михасю, я нічого не бачу, а сонечко яюсь так — ніби бачу...

Я добув з-за пазухи свого „миколайка”.

— Васильку, я щось маю!

— А що таке?

— Миколайка! Мені мама купили.

— Ану, покажи!

Василько зрадів! Його бліде личко ясніло щастям, сліпі очі радісно блищали, а тремтячі уста шептали:

— Красний, красний „миколайко“! Соняшну корону має!

А тоді і я зрадів, бо зробив приємність сліпому Василькові.

Василько взяв від мене „миколайка“ і став легесенько водити по ньому пучками. Потім приклав його до обличчя, до носа, понюхав і сказав:

— Пахне...

— Ага, — відповів я.

— Михасю!...

— А що?

— Скажи мені, який він — той „миколайко“.

Має він голову?

— Має.

— А очі?

— Має очі, ніс, бороду...

— Бороду? Таку, як жид?

— Ні, в жидів борода чорна, а в нього — біла.

— А що має на голові? Шапку?

— Ні, корону.

— Корону? А яка вона?

— Золота.

— Золота?... Яка то золота?

— Ну... така, як сонце, знаєш?

— Ах, який красний „миколайко“! — скрикнув Василько. — Має корону з сонця!

Він поклав руку на моє рамено.

— Михасю!...

— Та що?...

— Дай мені цього „миколайка“!

— Або я знаю...

— Дай, дай! Не назавжди — я тобі завтра віддам! Не бійся, я його не з'їм! Я буду на нього... дивитися.

Я тяжко зідхнув і сказав:

— На, бери, бери!

І на хвилину мені стало жалко. Та тільки на хвилину... Бо я побачив, як бідний Василько зрадів! Його бліде личко ясніло щастям, сліпі очі радісно блимали, а тремтячі уста шептали:

— Красний, красний „миколайко“! Соняшну корону має!

Кривулька — хвиляста або ламана лінія, зіг-заг; скоробитися — скорчитися, зігнувшись; шмирити — говорити невизначно.

Василь ДУВИНА

Ілюстрація Ю. КОЗАКА

НАША КИЦЯ-ПРАЦІВНИЦЯ

Сніг, сніжок, сніжечок
На землі іскриться,
А снігами ходить
Наша сіра киця.

І не мерзнуть пальці,
Не холодить в вуха,
Бо вона вдягнула
Теплого кожуха.

Подивіться, діти!
Стежку аж до хати
Замітає киця
Хвостиком пухнатим.

Ще й дідусь Микола,
Той, що в рукавицях,
Помагає стежку
Замітати киці.

Лижки

В мене гарні лижки,
Палиці з бамбука.
Лижки я - на ніжки,
Палиці - у руки,
Полечу із гірки,
Наче та ракета.
І не плачу гірко,
Як пірну в замети.
Цілий день на лижках
Міг би я гасати,
Але треба книжку
Братові читати.

- Платон Воронько

Константина МАЛЕЦЬКА — Віра ЛЕБЕДОВА

ЯСНА ЗОРЯ ВСЬОМУ СВІТУ ЗВІСТИЛА...

Ясна зоря всьому світу звістила,
Що Пречиста Сина Бога родила.
У вертепі між ягнят на сні
Ладить Мати постіль-ложе Дитині.

Під голівку стелить зілля пахуче,
Щоб не гризла так солома колюча,
Бо у неї для Дитинки малої
Ані шовку, ні пеленки м'якої.

Ялинка

Серед площі біла ринку
раптом виросла ялинка.

Татку, ти не бачив, часом,
хто ялиночку прикрасив?

Чи ведмеді, чи зайці,
чи з базару покупці?

Той - з цукерком,
той - з горішком,
от ялиночка і пишна.

Ну а ми до неї, сину, -
із гірляндою калини!

- Неоніла Стефурак

СНІГ, СНІЖОК

Сніг, сніжок,
Сніг, сніжок,
У дворі малий дубок
Одягнувся в козушок.
Каже дівчинці Марії:
— Йди до мене, обігрію.
В тебе щічки побіліли,
В тебе ручки посиніли,
Носик, бачиш, як припух, —
Зранку в хаті не була.
Йди під білий мій кожух,
Грійся, дівчинко мала!

Ой, зачули це знадвору пташатка,
Як клопочеться Мати Дитятка!
Полетіли гаєм, полем, лісами,
Позносили вони пір'я дзюбками,
По пірцеві поскидали м'якому
І встелили теплим пухом солому.

Ясна зоря в Вифлеемі сіяє,
Діва Мати над Дитятком співає,
А пташата разом з Матір'ю хором
Колядують Дитині знадвору.

Синичка-сестричка

Пташка синичка -
моя сестричка.

Летить до вікна,
мабуть, хоче зерна.

Прилітає сюди, -
може, хоче води.

Може, крихітки хліба
принести до обіду.

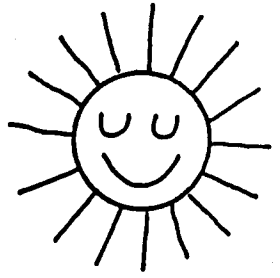
Добре знає синичка:
Є зерно і водичка.

Є хліб на обід,
наїдайся як слід.

- Микола Сингаївський

Орляча Розвага

Ол: Шпилька

Дідусева проблема

Стрінув я земляка на „Верховині”, який Марком Добровольським представився. Розговорившись на тему сучасного молодого доросту, він зацікавився, чи доводиться мені розмовляти із своїми внуками.

— У мене внуків покищо немає, — відповідаю.

— А в мене є! Внучок Джеррі... Славко нібито. По нашому ледве розуміє. Спочатку не вчили, щоб не збаламутити дитину. А піросло — нізачо по нашому й слова не вимовить. „Ай гейт іт”, — каже.

А за борщем та варениками пропадає! І казочки наші любить. Усе: „Телмі ей сторі, грендпа”. Аж ось якось я йому розповідаю: „Уванс апон а тайм посадив дід ріпку”...

— Що таке ріпка? — зацікавився Джеррі.

— Я, кажу, — й сам не знаю як воно по-тутешньому зветься. Заглянув у словник — „тирніп” перекладається.

— Бла!... Ай гейт тирніп! — з відразою промовив внучок.

— В Україні ріпка була солодка! — скривив я душею.

— Продовжуй, — каже Джеррі.

— Ну, росла та ріпка і одного дня заходився дід її тягнути. Не може! Кличе він на підмогу бабку: не піддається ріпка. Бабка кличе внучка, внучок кличе жучка... Обхвати-

ли один одного і по-отягнули.

— Крейзі піплі — зауважив внучок. — Чому вони машиною не потягнули?..

— Машина, — кажу, — була несправною.

— Продовжуй! — вимагає він.

— Та я вже скінчив, — Розповідай ще раз, але цікавіше!...

— Уванс апон а тайм, — розповідаю, — посадив дід ріпку. Виросла вона, сів дід на трактора й зачепив ням ріпку, а витягнути не може. Кличе дід бабку. Та сідає в автомобіль, чіпляється ланцюгом за трактор і тягнуть... Не піддається клята ріпка. Кличе бабка внучка! Внучок на свій мотоцикль, чіпляється за автомобіль. Потягнули разом, а ріпка немов укопана! Кличе внучок жучка...

— Гав стюпід! — вигукнув Джеррі. — Чому дід відразу бульдозера не взяв? Олд піпл ар крейзі!...

— Отакі то мудрі холерники підростають, — зідхнув дідусь Добровольський.

А потім немов до себе:

— Хто тягнутиме ріпки, що ми понасаджували?... І ці оселі, і народні домни, і церкви, музеї і школи?... Куди не глянь, а молоді немає!

— Машини тягнути-муть! — кажу.

Мій земляк здивовано вперся в мене очима, в яких було виразно написано: „Ти дурний, чи що?!”.

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

52

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Де новаци носять відзнаки вмілостей? Данко

ДОРОГИЙ ДАНКУ!

Відзнаки вмілостей носять на правому рукаві, під відзнакою роя, рядами, по три одна поруч одної. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Мене злостять наші юнаки. Все тільки думають про спорт і де є найліпша піца. А з дівчатами навіть не хочуть говорити. Тамара

ДОРОГА ТАМАРО!

Дорога до мужеського серця веде через його шлунок. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Мені подобається курінь "Лісові Чорти". Тільки, чи дам собі раду з нечистою силою? Християнин

ДОРОГИЙ ХРИСТИЯНИНЕ!

Без проблеми. Тільки уважай на пластунок "Чортополохів". Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Коли засновано Улад Пластунів Новаків? Сеніорка

ДОРОГА СЕНІОРКО!

1924-го року. Наступного року обходитимемо 75-ліття УПН. У більшості країв плянуються злеті новацтва. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Мій новак цього року вперше іде до пластового табору. Чи маю запакувати йому довгі штани? Мама

ДОРОГА МАМО!

"Найкращий з українських пластунів все мусить мати 10 пар штанів". Сорока

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІЇ.....	1
З ГНІЗДА БУЛАВНИХ	
Календар.....	2
Для Вашої інформації.....	3
ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ	
Звіт із 128-ої Ради Орлиного Вогню.....	6
Звіт табору "Княжа Рать".....	9
ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?	
Карпатська легенда - Михайло Ломацький.....	12
Новорічний сон - Мирослав Петрів.....	14
Тисячоніжка і черв'як.....	16
МАЙСТРУЄМО	
Маски - Т. Єлецька.....	19
Маріонетка - Сестр. Тамара Ганкевич.....	21
Сніжинки природні та уявні - С. О. Денис Беднарський.....	22
ДІТИ СПІВАЮТЬ	
Новорічна Щедрівка - Ф. Колесса.....	23
О хто, хто Миколая любить.....	23
В Вифлеємі новина - М. О. Гайворонський.....	24
Ой, дивна, дивна наша родина - Ф. Колесса.....	24
НОВАЦЬКИЙ ТАНОК: Розлилися води.....	25
ІГРОВИЙ КУТОК	
Сторожі й викрадачі.....	27
Пірамідка.....	27
Дині й баштанники.....	27
САМОДІЯЛЬНА ГРА: Телесик.....	28
ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА	
Компас та орієнтування по компасу.....	31
Сторони горизонту.....	31
Дивовижний ефект - Валентин Пустовойт.....	32
Сніг.....	34
РОЗГАДАЙТЕ?.....	36
ПРИКАЗКИ.....	37
ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО... - Сіра Орлиця Стаха Гойдиш.....	38
ВІСТІ З УКРАЇНИ.....	41
ВІСТІ ЗІ З.С.А.....	45
СІРІ ОРЛИ ПИШУТЬ.....	46
ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ	
Почалася зима - Роман Завадович.....	47
Як упаде сніг - Дніпрова Чайка.....	47
"Миколайко" - Іван Керницький.....	48
Наша кидя-працівниця - Василь Дубина.....	49
Лижки - Платон Воронько.....	50
Сніг, сніжок - Володимир Ладижець.....	50
Ясна зоря всьому світу звістила - К. Малицька/В. Лебедова.....	50
Ялинка - Неоніла Стефурак.....	50
Синичка-сестричка - Микола Сингаївський.....	50
ОРЛЯЧА РОЗВАГА: Дідусева проблема - Ол. Шпилька.....	51
ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ.....	52

